ORSZÁGOS IDEGENNYELVŰ KÖNYVTÁR BUDAPEST

Foaia românească

Vineri 28 mai 1999

Anul II Nr. 21

(Serie nouă)

Săptămînal al românilor din Ungaria ❖ Fondat în 1951 ❖ 8 pagini ❖ 20 forinți

La Budapesta

Zilele minorităților

La sfîrșitul săptămînii trecute în diferite sectoare ale Capitalei, unde s-au înființat autoguvernări minoritare, s-au organizat rînd pe rînd manifestări cultural-folclorice. Șirul bogat și variat al programelor care a constituit o adevărată sărbătoare a muzicii, cîntecului și dansului caracteristic minorităților naționale și etnice conlocuitoare, a antrenat numeroși oaspeți, iubitori ai tezaurului folcloric, popular, ai tradițiilor strămoșești. În activitatea de păstrare, cultivare și promovare a valorilor culturale ale naționalităților – ca o parte integrantă importantă a culturii generale maghiare – au un rol hotărîtor diferitele echipe și formații artistice de amatori, soli ai cîntecului și dansurilor populare, care includ în repertoriul lor perle ale obiceiurilor caracteristice diferitelor meleaguri. Din păcate însă, parcă aceste valori culturale sînt pe calea pierzării, în cele mai multe cazuri din motive financiare, de asimilare continuă și de nefolosire permanentă a limbii materne respective.

La două „zile" destinate și minorității române ne-am deplasat și noi, primind anterior invitații.

ZIUA MINORITĂȚII ROMÂNE DIN SECTORUL V

În după-masa zilei de 21 mai a.c. (orele 15.00) la inițiativa *Autoguvernării Minoritare Române din Centrul Orașului-Orașul Leopold, Budapesta* – s-a desfășurat în sala festivă a *Autoguvernării Belváros-Lipótváros* **ZIUA MINORITĂȚII ROMÂNE** din *sectorul V.*

Cu acest prilej, la recenta manifestare culturală au sosit oaspeți care prețuiesc și respectă graiul strămoșilor, care măcar uneori mai visează românește, care se leagă sufletește de rădăcinile originei de naționalitate, dar în rîndul publicului s-au aflat și reprezentanți ai diferitelor organizații, ai Autoguvernării orășenești, dar acțiunea a fost onorată și de oameni aparținători altor minorități naționale și etnice, simpatizanți maghiari din acest sector.

Festivitatea actuală a început prin cuvintele de salut *„Domnul v-a adus! Bine ați venit"!*, rostite de profesorul pensionar **Petru Popuța** care a dirijat de altfel programul zilei.

În continuare s-a adresat publicului tot prin cuvinte calde și lucide președintele **dr. Gheorghe Mihăiescu**, exprimîndu-și satisfacția de posibilitatea de a fi împreună într-o zi a lunii atît de frumoase. Prin discursul său domnul Mihăiescu a dorit să accentueze că intenția de a organiza asemenea acțiuni e apreciabilă și bună, însă experiențele sînt cu atît mai puține, dar orice început e greu și anevoios. Scopul primordial al zilei, precum ne-a afirmat președintele, era: prezentarea unor crîmpeie din cultura populară, folclorică strămoșească. În continuare a evoluat pe scenă membra Asociației Românilor din Budapesta, solistă de cîntece populare: **Daniela Sîrca**, încălzind sufletele spectatorilor prin interpretarea (fără acompaniament muzical!) a unui buchet de cîntece populare românești din Banat, Sălaj, Alba-Iulia, sunîndu-mi și acum în urechi: *„Răsărit-o luna plină"; Pune măicuță dă cină"; „Sus, sus, sus la munte sus, Sus, sus, sus române sus"; „Auzit-am ieri la moară; Că bade-i beteag să moară".*

Domnul Popuța în ambele limbi a dat citirii un articol semnat de dînsul, apărut în săptămînalul „NOI" la 1 aprilie 1994, cu titlul *„Fapte demne de urmat"*.

Pe scenă au urmat maeștrii distinși ai artei populare, **soții Buha** din Chitighaz, minunata pereche neostenită prezentînd un mănunchi de dansuri populare specifice meleagurilor natale, la fluier cîntînd **Ioan Bandula**, din aceeași localitate bichișeană.

Ținuta, autenticitatea, modul și farmecul de interpretare al cînte-celor și jocurilor au fost aplaudate necontenit, drept dovadă a succesului și ca o adeziune față de bogăția, valoarea și frumusețea tezaurului cultural-folcloric românesc. Au urmat clipe de recitare (în limbile română și maghiară) de vicepreședinta **Ana Roxin**, declamînd un fragment de Dzsida Jenő, în traducerea lui **Vasile Roxin.**

La recepția cu care s-a încheiat ZIUA, interpreți, artiști, oaspeți, public – cu toții s-au bucurat de programul frumos și binereușit, de reîntîlnire, stînd la vorbe ore întregi, spicuind din amintiri comune de odinioară...

ZIUA MINORITĂȚILOR DIN SECTORUL VII

La ora 18 a început manifestarea cultural-folclorică de mare amploare la *Centrul de timp liber din piața Almássy,* organizată de *Autoguvernările minoritare* care funcționează în sectorul VII, precum: *română, croată, germană, armeană, sîrbă, a romilor*, cu sprijinul centrului-gazdă.

Eva Kozma Frătean, președinta *Autoguvernării minoritare românești din cartierul Erzsébetváros* al Budapestei, înainte de începerea programului propriu-zis ne-a informat că scopul principal al **ZILEI MINORITĂȚILOR** conlocuitoare se îndreaptă spre o întîlnire amicală de a se cunoaște reciproc, ca să știe unul despre celălalt, să cunoască aspecte din viața cultural-folclorică a minorităților naționale și etnice prezente.

Acțiunea recentă a început cu rularea unui film despre locurile caracteristice, monumentele istorice, instituțiile publice mai importante din sectorul VII al Capitalei.

În continuare, în fața unui numeros public și-au dat concursul rînd pe rînd naționalitățile în cauză, evidențiind importanța păstrării și promovării valorilor culturale specifice oamenilor aparținători diferitelor etnii. S-a oglindit semnificația cultivării artei populare, a cîntecului, dansului, obiceiurilor strămoșești care contribuie la supraviețuirea naționalităților aparte, la întărirea apartenenței, conștiinței de naționalitate.

După cuvintele de salut rostite de președinta *Eva Kozma Frătean,* a urmat programul cultural românesc, care – precum mi-a povestit dînsa – în prealabil se întocmise cam greu, pe motivul că oaspeții invitați (Vasile Ciotea și dansatorii din Micherechi) au refuzat în ultima clipă participarea, iar păstrătorii de tradiții din Aletea, în același timp au acceptat invitația unei autoguvernări minoritare numite românești din alt sector (VIII).

În această ordine de idei, tot *soții Buha* și *Ioan Bandula,* soli demni ai culturii românești, purtători de valori autentice, exemple demne prin ținuta lor morală au reprezentat cu succes românimea..

Farmecul înălțător de interpretare a dansurilor chitighăzene, modul de evaluare pe scenă, eleganța ținutei nestematei perechi **Ana** și **Gheorghe Buha** au fost aplaudate pe merit de publicul numeros.

Este adevărat că n-am urmărit pînă la sfîrșit programul cultural al naționalităților, totuși mi s-a format impresia că cultura, folclorul naționalităților îndeplinește un rol pregnant în cultura generală a țării.

– E. Bányai –

Discuţii deschise, constructive

În ziua de 21 mai a.c. la sediul Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria a avut loc o întîlnire prietenească la care au participat membrii *Prezidiului U.C.R.U.* şi cei ai *Editurii de carte şi presă „NOI"*.

Într-o atmosferă prietenească cei prezenţi au purtat discuţii libere, deschise şi constructive, vizînd elaborarea unor modalităţi de colaborare între cele două instituţii, de gospodărire mai economică precum şi de îmbunătăţire a condiţiilor de funcţionare a Editurii. Totodată s-a hotărît elaborarea unor priorităţi în scopul dezvoltării parcului de calculatoare, care ar duce la apariţia la nivel mai ridicat a publicaţiilor româneşti.

În a doua parte Prezidiul a luat măsuri privitoare la timpul şi modul convocării Adunării generale a Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria.

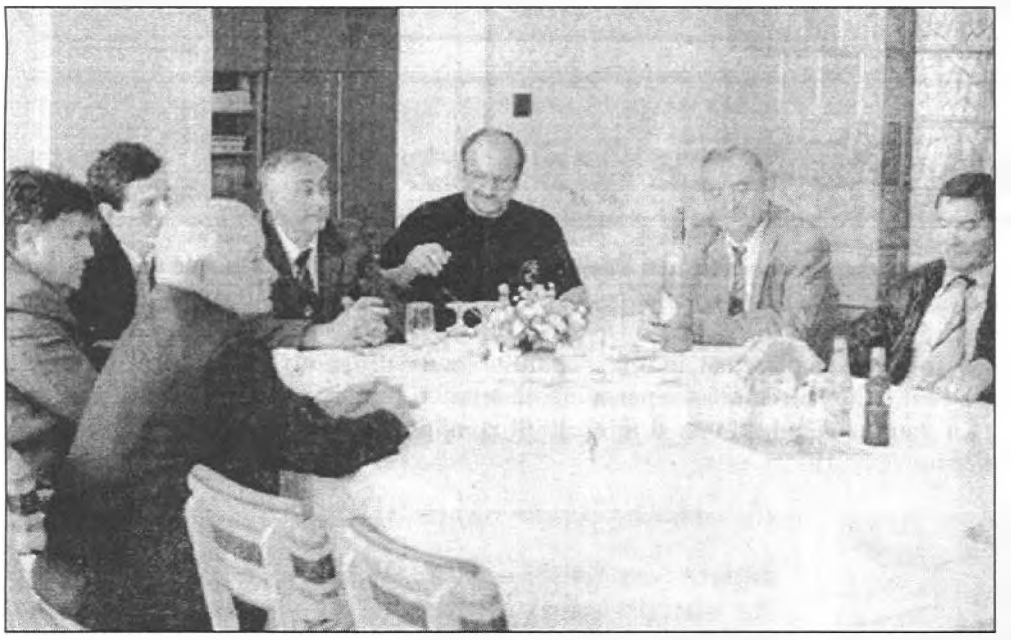

Adunare generală la Darvas

La 15 mai a.c. a avut loc adunarea generală a Uniunii Autoguvernărilor Româneşti din judeţul Hajdú-Bihar. Pe ordinea de zi au figurat probleme curente şi un informativ cu privire la stadiul actual al modificării Legii privind drepturile minorităţilor naţionale şi etnice.

Avînd în vedere importanţa temelor, organizatorii au invitat la dialog şi reprezentanţii organelor competente.

După ce **Ioan Tanaszi,** preşedintele Uniunii judeţene a trecut în revistă activitatea de pînă acum a Uniunii, **József Láyer**, vicepreşedintele *Comisiei parlamentare pentru Drepturile Omului, Minorităţi şi Culte* a precizat că comisia în cauză va face totul pentru adoptarea unei norme juridice cu ajutorul căreia – după o lungă tărăgăneală – în fine ar fi posibil înfiinţarea Autoguvernării pe Ţară a Românilor din Ungaria.

După părerea vorbitorului modificarea trebuie să se refere numai la constituirea autoguvernării pe ţară nu şi la autoguvernarea Capitalei.

După toate probabilităţile dezbaterea generală a modificării legii va avea loc pe la sfîrşitul lunii mai a.c. Şi dacă această modificare – care va fi înaintată de József Láyer – va fi aprobată de Parlament, atunci nu e imposibil ca pe la sfîrşitul lunii iunie să se înfiinţeze noua autoguvernare pe ţară a românilor din ţara noastră. (j)

Înfrumuseţarea comunei

În ultimii ani la Micherechi a început o dezvoltare dinamică, dezvoltare care continuă şi în zilele noastre. Primul pas l-a însemnat clădirile noilor case familiale, urmat de turnarea trotuarelor din beton.

Iar acum atenţia se îndreaptă şi spre înfrumuseţarea mediului, străzilor din comună.

La sfîrşitul săptămînii trecute peste o sută de elevi şi peste două sute de adulţi au participat la muncă voluntară.

Elevii au adunat deşeuri, gunoaie de pe teritoriul public al localităţii, angajatele autoguvernării au plantat flori. Consilierii au amenajat un teren de joc în strada Dózsa. Jucăriile din lemn au fost pregătite de tîmplarul **Vasile Farkas,** originar din Micherechi. Iar jucăriile vechi din fier au fost reparate şi vopsite de membrii Asociaţiei Românilor din Micherechi. Membrii asociaţiei sportive au sădit tei şi mesteacăn în parcul de odihnă din centrul comunei.

Participanţii la munca voluntară după-masă au avut posibilitatea să participe la programe sportive şi distractive. (j)

Ei, Bace Petre, Bace Petre...

De pe o fişă redactată în limba maghiară am aflat întîmplător, că autoguvernările minoritare numite româneşti din sectoarele Józsefváros, Terézváros şi Rákoskeresztúr din Budapesta organizează ziua culturală a naţionalităţii române. Programul s-a anunţat pe „Duminica Rusaliilor", pentru 23 mai 1999. Au răspuns la invitaţie membrii Ansamblului folcloric din Aletea, care însă n-au remarcat... Rusaliile româneşti sînt cu o săptămînă mai tîrziu, decît cum anunţase invitaţia expediată de acei neromâni, care formează aşa-numitele autoguvernări minoritare româneşti în mai mult de zece sectoare din Capitală.

Mai trebuia să fie ştiut pentru aleteni, că invitaţia de „Duminica Rusaliilor" vine de la persoane dubioase, care s-au angajat să reprezinte cultura, tradiţia românească, fără însă să aibă vre-o legătură cu comunitatea noastră, fără să ne cunoască limba, cultura, tradiţiile. De aceste persoane necinstite s-au delimitat categoric reprezentanţele româneşti din Ungaria, mai întîi Autoguvernarea pe Ţară, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, Societatea Culturală a Românilor din Budapesta, Autoguvernarea Minoritară Românească din Bătania, Autoguvernarea şi Asociaţia Românilor din Seghedin, mai apoi şi noua Uniunea a Autoguvernărilor Româneşti din Ungaria, organizaţie din care face parte şi Autoguvernarea Minoritară Românească din Aletea. A luat o poziţie fermă în această problemă şi premierul Guvernului Ungariei, care la rîndul său a declarat necinstit şi inacceptabil acel procedeu, care a permis să se producă o situaţie în care românii din Ungaria au rămas în minoritate în autoconducerile lor. Oficiul pentru Minorităţi propune pentru Parlamentul Ungariei modificarea cu urgenţă a legii naţionalităţilor pentru ca să se asigure formarea autoguvernării pe ţară a românilor cu excluderea constituirii autoguvernării pe Capitală, numai astfel putînd împiedica ca aceasta din urmă să fie formată numai de neromâni.

Cert este, prezenţa ansamblului românesc al aletenilor la programul „de Rusalii" din sectorul VIII al Budapestei a legitimat existenţa acestor autoguvernări neromâneşti. Dar aletenii au fi uitat, că noile lor cunoştinţe sînt persoane, care la rîndul lor au refuzat categoric să ajute românii din Ungaria să-şi formeze autoguvernarea pe ţară? Aceste persoane făţarnice din capitală în luna februarie 1999 n-au venit nici la Giula, dar nu s-au ostenit să fie prezente nici la adunarea convocată a doua oară la ei acasă, la Budapesta. Conform legii, fără prezenţa lor formală nu putea fi declarată validă adunarea generală. Cei care s-au bucurat cu o săptămînă înainte de Rusaliile ortodoxe de iscusiţii dansatori din Aletea, cu cîteva luni mai devreme şi-au bătut joc de toţi acei români, inclusiv de românii aleteni, care şi-au dorit formarea reprezentanţei legale pe ţară, călătorind chiar sute de kilometri din pricina unor persoane necinstite, reabilitaţi acum de românii aleteni.

Aceste formaţiuni politice absurde din Budapesta, după ce şi-au stabilit un anume loc pe baza unor împrejurări precare, caută acum legături pentru a-şi demonstra şi rostul existenţei lor. Spre fericire cele mai multe comunităţi româneşti au recunoscut sensul detaşării categorice a reprezentanţelor noastre de aceste persoane dubioase, cu adevărat dăunătoare şi periculoase pentru onoarea neamului, inclusiv pentru cinstea românilor din Aletea.

Păstrătorii de tradiţii din Aletea constituie o puternică comunitate românească în Ungaria. Munca lor poate fi considerată unică în ţară şi prin faptul, că la ei activează trei generaţii, care contribuie la promovarea tradiţiilor culturale româneşti printr-o activitate concretă, de mare valoare artistică.

Bace Petre Sabău, Gheorghe Gal şi Gheorghe Bágy se enumerează de zeci de ani printre cei mai buni dansatori români din Ungaria. Cei cărora le stă în putinţă, trebuie să ajute împlinirea strădaniilor lor. Cu toate acestea, pe baza celor enumerate aici, îmi pare rău, că preşedintelui Autoguvernării româneşti din Aletea nu i-a reuşit să-i convingă pe membrii ansamblului din loc să nu răspundă la invitaţia primită de la persoane, care n-au cum să recunoască adevărata valoare a artei urmaşilor lui Gheorghe Turla.

Ştefan Frătean

Au fost sprijinite din nou programe româneşti

Departamentul pentru Minorităţile Naţionale şi al Relaţiilor Externe din cadrul Ministerului Învăţămîntului a iniţia un concurs pentru sprijinirea unor acţiuni, tabere de lectură, de păstrarea tradiţiilor şi instructaj.

La acest concurs public s-au putut prezenta autoguvernări minoritare, şcoli cu limba de predare în limbile minorităţilor, precum şi şcoli unde limba se predă ca obiect de studiu. De altfel (tabăra prevăzută) a trebuit să aibă o durată de minimum 7 zile şi să participe minimum 15 copii.

Recent s-a comunicat rezultatul concursului. Mai jos publicăm lista organizaţiilor româneşti care au primit subvenţie.

Şcoala generală din Apateu	150.000 ft.
Autoguvernarea minoritară română din Bătania	100.000 ft.
Şcoala generală română din Giula	150.000 ft.
Autoguvernarea minoritară română din Pocei	100.000 ft.
Şcoala generală din Săcal	100.000 ft.
Autoguvernarea minoritară română din Giula	100.000 ft.
Şcoala generală din Micherechi	200.000 ft.
Autoguvernarea minoritară română din Seghedin	100.000 ft.
Şcoala generală din Bedeu	200.000 ft.
În total:	1.200.000 ft.

De peste 50 de ani

Gheorghe Ardelean, cantor la Chitighaz

Recent m-am deplasat în comuna Chitighaz, fiind invitată să fac un interviu cu domnul **Gheorghe Ardelean**, cantorul localității, bun creștin ortodox român, slujind biserica de peste o jumătate de veac. M-a impresionat firea calmă, sufletul bun al lui bace Gheorghe, cu care am discutat numai românește, în graiurile noastre specifice, depănînd amintiri din trecut, vorbind despre zilele actuale etc., aflînd cîte și cîte lucruri interesante, din care vom spicui pentru cititori în rîndurile ce urmează.

Am început cu anii de copilărie și relația cu biserica.

– Cînd eram de 6–7 ani, în tată duminica meream cu soră-mea la biserică, cîntam la strană, lîngă cantor, „Mărire Tatălui", Liturgia. În strană erau zece cîntăreți și le-o plăcut de mine, am fost un băiat ascultător și mi-a plăcut să cînt. Io m-am ocupat atunci de treburile prunceşti, de răspunsuri, apoi am învățat și cirilele ca să știu tot mai mult. Tare m-am simțit fericit, așa de mult mi-o plăcut acolo să cînt, și biserica de micuț am iubit-o. O fost mare sărăcie pe-atunci, dar am avut noroc că tata și-o bănuit de mine și nu m-o dat dă slugă, astfel mi-am putut forma mersul vieții pe plac. Ce frumos era pe vremuri cînd la sărbători biserica era plină de oameni!

– Aveți evenimente de neuitat din viață?

– Sînt ele multe, totuși cu bucurie îmi amintesc de anii 1940–42, cînd am fost cantor ales de comitet și sprijinit de părintele **Ioan Borza** *și* **Petru Mișcuța**. *Din păcate la 21 de ani, la 5 octombrie 1942 m-or dus dă cătană pînă-n '48. Doi ani am petrecut la Tata, dar în al doilea an ne-au dus pe front la ruși șase luni și la cîtva timp am venit în concediu. Apoi am fost duși în România. Reginu Săsăsc și Dedrad era linia de foc. În ziua de 13 octombrie 1944, la șapte ceasuri dimineața am picat prizonier. Ne-au dus la Rusie, comuna Tevle și ne-au debarcat la căile ferate. Jumătate de an am stat, dar o fost tare periculos, erau acolo și părtizani. Mai tîrziu dusu-ne-o și pînă-n Ural (Magnitogorsk), trei ani și jumătate am fost acolo, iar șase luni în Celeabiski. Tare grei patru ani am fost aceștia, multe urzîci au mîncat, mai bine să nici nu-mi amintesc de amănunte. Atîta-i tăt despre Rusie!*

– Cum vă amintiți de reîntoarcere?

– La 14 septembrie 1948 am ajuns acasă, într-o sîmbătă dimineața. Hai și povestesc cum s-a întîmplat. După ce am sosit la Debrețin, am primit mneazăză, ne-au dat țidule să scriem cîteva rînduri că venim acasă. Știți s-a întîmplat că o crăpat inima-n părinți dacă a sosit cătana pe neașteptate, după ani îndelungați. Așe că am scris și io cîteva șiruri. Ajungînd la ușa uliți, n-am cutezat să deschid ușa, am ținut mîna pe clanță, parcă aș fi încremenit. Cîinele după atîția ani m-o recunoscut și a lătrat, iar eu i-am zîs pe nume bucuros: „Ciuciu!"

Mama a ieșit în chindă și a-ntrebat: „Cine-i?" Io mi-s mamă!", i-am răspuns. Tata nu-și afla pantalonii de speriat ce era. După ce am intrat, m-am pus la povestire, nici nu am dormit. Patru ani tăt îs mulți. Doamne cîți au suferit în lagăr.

– În continuare ce a urmat?

– După ce s-a convocat comitetul, am fost reales de cantor la 1 ianuarie 1949 și tăt io-s pînă-n minutu iesta și-s și membru în comitet. Așe au trecut anii, cînd merem la biserică, toate le lăsam la o parte, mă simțeam tare bine acolo. Acuma sîntem mai puțini, totul s-a schimbat, preoții or murit. Preotul d-amu **Florin Olteanu** *e tare bun, și cu dînsul ne aflăm tare bine, sîntem mulțămiți cu el, are dar de vorbit, de cîntat.*

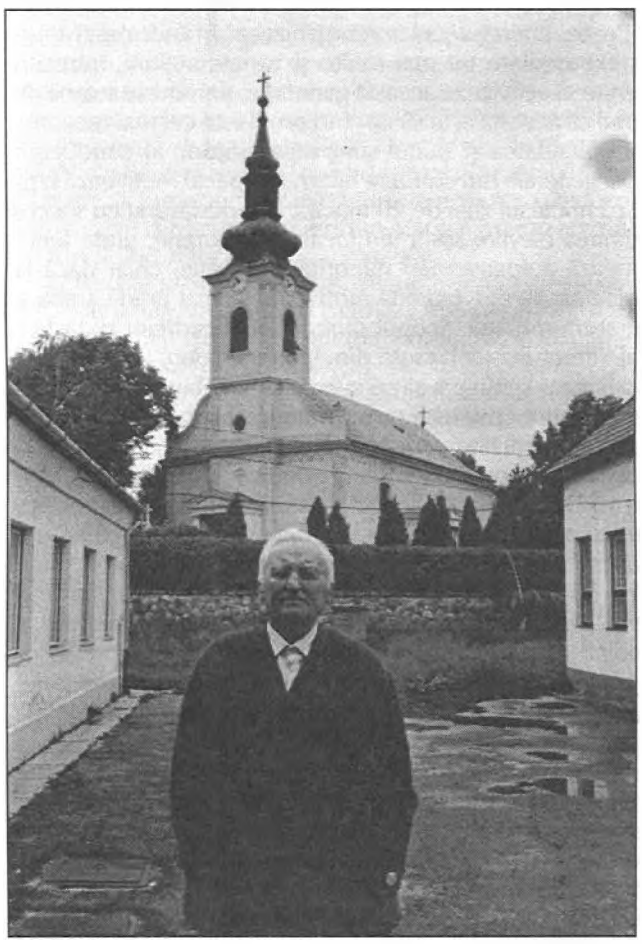

Cum am amintit, nici în strană nu mai sînt mulți ca pe vremuri. Cîndva eram cinci-șase rînduri de fete mari, altarul a fost plin dă prunci, da și podu' era înghesat. Pe-atunci biserica a fost bătucită de oameni, amu tună dă goală, numai la sărbători vin mai mulți. Păcat că tînări nu mai vezi nicicînd.

Pe lîngă duminici și sărbători mai cînt și la privechi, la înmormîntări și cred că oamenii-s mulțămiți cu mine că-mi zic: Nu știu ce-a fi cu noi dacă nu-i putea veni", pînă ce le răspund: „Ș-atunci a fi cumva!".

Între timp se-auzea dangătul clopotelor și întrebîndu-l pe bace Gheorghe ce-nseamnă pentru el acest sunet, mi-a răspuns așa:

– Pînă la inimă mă zguduiește, fiindcă mă țîn d-acolo. Pe urmă a continuat firul întrerupt:

– Cînd a fost Luțai cantor, am fost în corul de tenori, că am avut și cor mixt și bărbătesc, dar și la școală am cîntat frumos. Îmi amintesc de doamna preuteasă Borza, că dacă întîrziam puțin, zicea: „Amu nu-i Bălu aici, nu mere treaba, nu mă pot uita la gura lui cum cîntă". De la mama am moștenit acest dar, ea a avut glas frumos. Ca feru o ținut la leje noastă, la biserică. De mici ne-a-nvățat să zicem Apostulu', să corindăm... La școală am fost în cor în clasele 4, 5, 6, la cînt eram tot primul.

Știți, de părintele Borza am fost tare ajutat cînd m-au ales de cantor. La o înmormîntare de la Pustă, era fălos Domnu' cu mine cînd am cîntat „Hora mortului". Nici nu v-am spus că și-n alte localități am cîntat la înmormîntări, ca: Aletea, Giula, Bichiș, Ciaba, Lökösháza. Tare mulți oameni am îngropat, nici nu pot să spun cîți.

Mi-a fost greu pînă am învățat cîntările, da amu-s în jejetuț, nici la „Apostol" nu-mi trabă carte, după mulți ani s-au băgat în cap. Ceea ce e interesant, de-a lungul anilor nimeni nu mi-o avut baiu, nici în regimul-Kádár că umblu la biserică și că-s de naționalitate română. Și azi vorbim în familie românește, cu nepotul Cristi cînd vine acasă de la Seghedin mai dau și cu ungureasca, fiindcă dacă-l întreb: „Ce-i dă nou?", îmi răspunde: „Minden oké taică!". Da nu-i bai.

– Ați aminti cîteva nume cu cine ați cîntat sau cîntați actualmente?

– Îmi amintesc cu drag de cîntăreții **Gheorghe Șimon, Petru Bujigan, Ioan Gros, Petru Santău, Petru Dragoș, Vasile Brîndaș**, *care m-o-nvățat mult. Azi cînt în strană cu:* **Petru Purece, Gheorghe Ardelean** *(Pipărcuța),* **Petru Sălăjan** *(și cu el tare-mi place, batăr că-i tînăr, ne-nțelejem),* **Mihai Cioban** *și* **Ștefan Brîndaș**.

– Cum o duceți ca pensionar bace Gheorghe?

– Am 78 de ani împliniți. Mă sînțăsc bine, nici că-mi pasă. Locuiesc într-o casă cu familie, cu fiul Gheorghică și soția lui Nuși și nepotul. Încă nici o dată n-am fost bolnav, nu știu ce-i spitalul, nu culeg medicamente. Timpul trece, mereu am de făcut în grădină. Cîndva am lucrat la Cooperativa de producție „Pacea" din loc, am vălălit pămînt, am avut napi, cucuruz, am umblat la cînepă. Mai tîrziu am fost cios în mai multe locuri. Lucrat-am dăstul, petrecut-am dăstule.

În continuare cu ochii împăienjeniți de lacrimi mi-a povestit interlocutorul meu.

– Pot să spun că sînt mulțămit cu viața – pe nepot nu l-aș da pă tată lume dă drag, da nici pă tată-so, nici pă mamă-sa, că și ie-i a noastă. Cel mai mare bai e că dă doi ani și șapte luni mi-a murit soția, cu care am trăit în bine și rău 46 de ani. Acuma ne-ar fi mai bine, tare aș fi vrut să trăiască! Ce mi-ar păsa dacă ar fi cu noi!

– Clipele pline de durere m-au silit să încheiem interviul cu ultima întrebare referitoare la tot ce se leagă de cuvîntul „cantor".

– Tare mi-o plăcut să fiu cantor și-mi place și-amu. Și din somn trezit aș ști să cînt pă orice glas, fără carte, știți la biserică se cîntă pe mai multe glasuri, sînt opt în total.

Iar dacă ar trebui să-ncep din nou, tot cantor șa vrea să fiu!

– Vă mulțumim bace Gheorghe pentru interviu, dorindu-vă multă sănătate, cu care să puteți sluji încă mulți ani biserica, consătenii...!

– E. Bányai –

Răspundere şi competenţă

Cu patru ani în urmă s-a reconstruit clădirea capelei ortodoxe din Crîstor. Trecînd pe acolo, atunci am văzut că s-a lucrat la renovarea clădirii: meșterii au tencuit, au văruit, au vopsit, apoi au preluat lucrarea, au sfințit capela. Ne-am bucurat, m-am bucurat că un lăcaș de cult de-al nostru s-a reînnoit. Duminica trecută Episcopul ținînd slujbă, m-am deplasat și eu la Crîstor să fac fotografii pentru ORTODOXIA. Ceea ce am văzut la fața locului, nu pot tăgădui, m-a decepționat total. Capela abia reparată este iarăși într-o situație jalnică, umezeala a ajuns pînă la fereastră, tencuiala se desprinde și cade, iar în interiorul clădirii cade „hăizașul". Deci, bani s-au cheltuit degeaba, s-au risipit în vînt, s-au aruncat pe fereastră. Cum se vede, aici nu s-a făcut altceva decît că pereții s-au „mîzgălit" cum s-au mîzgălit, umezeala și igrasia nu a fost stopată. Iar meșterii, abia că au plecat și imediat a început să cadă tencuiala. Cineva trebuie să fie responsabil pentru neglijența aceasta. Se vorbește despre o sumă considerabilă – nu știu precis – plătită meșterilor, bani din care s-ar fi putut reînnoi integral clădirea.

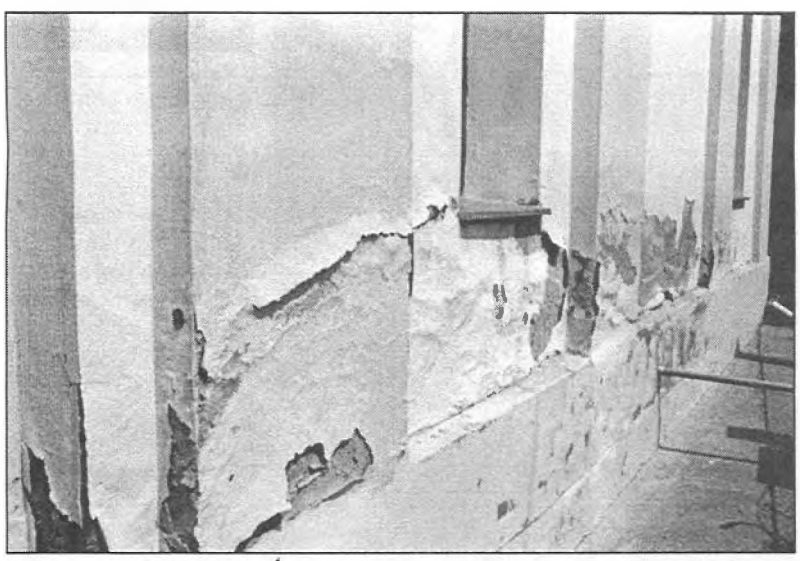

Unde este cel care a preluat această lucrare?

La ce s-au cheltuit banii?

În loc bun! Însă clădirea arată mai rău decît înainte de reperații. Nimeni nu răspunde, nimeni nu e competent!

După patru ani, iarăși vor trebui făcute reparații ... cu speranța, că se va face totul cu mai mare pricepere și mai multă răspundere? Dacă vor fi bani! Să avem grija că totul se face pe banii noștri. **– ni –**

Noroc – în fața telespectatorilor

În săptămîna trecută, cine a urmărit pe micul ecran (Televiziunea Maghiară, Programul TV1) concursul de noroc: *„Telemázli"*, a putut recunoaște printre jucători reprezentanți ai Fundației *„Homo Ludens"* a Grădiniței de copii din strada Galamb din Giula.

Ediția amintită a concursului, organizată în special pentru fundații, s-a terminat cu cîștigarea a 280 000 de forinți din partea fundației giulane.

De la **Cornelia Taga Mihăiescu,** conducătoarea grădiniței, am primit informații legate de condițiile de participare la acest concurs.

– Acum ne-am încercat norocul pentru a patra oară în cadrul acestui concurs organizat pentru fundații. Și ce bine că am cîștigat tocmai acum, deoarece seria concursurilor pentru fundații s-a încheiat în luna mai, cu această ultimă ediție. După cele trei întreceri „nereușite" am sperat de fiecare dată că vom fi iarăși invitate să ne încercăm norocul. Chiar și crainicii ne-au dorit să cîștigăm „odată".

Fundația grădiniței, cu cele patru ocazii, a fost reprezentată atît de părinți, de conducătorii comunităților de părinți, cît și de colegele noastre. Cîțiva părinți ne-au sprijinit și prin distribuirea fondului material necesar pentru achitarea cheltuielilor de participare.

– Cu acești 280 000 de forinți cred că s-a ridicat binișor fondul fundației. Care va fi soarta acestei sume?

– Ne-am bucurat foarte mult de acest „noroc", fiindcă Fundația s-a înființat spre folosul copiilor, PENTRU copii. Banii îi vom folosi conform celor stabilite în statutul de bază al fundației. În primul rînd vom întregi unitatea de jucării din curtea grădiniței, și firește, fiecare grupă de copii va primi noi jucării.

De altfel, împreună cu venitul din urma tradiționalului bal al grădiniței de copii ni s-au adunat cam o jumătate de milion de forinți. Un lucru foarte îmbucurător în această lume, cînd e atît de greu să obții fonduri, înafara întreținerii instituțiilor. **– A.R. –**

La Săcal

Întîlnirea elevilor bihoreni

Pentru tineretul şcolar se organizează în cadrul activităţilor extraşcolare tot mai multe şi variate acţiuni, întreceri menite să activizeze această generaţie, ţinîndu-se seama de faptul că aceasta este vîrsta cînd omul este cel mai receptiv.

Ospitalitatea şi bunul simţ organizatoric al conducerii *Şcolii generale* din comuna bihoreană *Săcal* motivează faptul că în cursul zilei de 20 mai a.c. s-a desfăşurat cu succes întîlnirea elevilor sosiţi din localităţi bihorene, unde funcţionează autoguvernări minoritare române, chiar dacă la şcolile locale din anumite motive nu se mai predă limba şi literatura română. Scopul primordial al cadrelor didactice şi al tineretului şcolar sosit din *Apateu, Bedeu, Jaca, Pocei* şi localitatea-gazdă era să se cunoască mai bine unii pe alţii, legarea noilor prietenii, posibilitatea schimburilor de experienţă, discuţii libere, distracţie plăcută.

În această ordine de idei, primind invitaţie prealabilă, am asistat şi noi la şirul bogat şi variat al programului recent, care a început cu o întrecere. Concursul intitulat *„Cine ştie mai mult despre România?* a fost precedat de o parte „oficială", directorul **Alexandru Trippon** salutînd oaspeţii prezenţi – printre care şi pe **Ioan Tanaszi**, vicepreşedinte al *Uniunii Autoguvernărilor Româneşti din Ungaria,* preşedinte al *Uniunii Autoguvernărilor Minoritare Române din judeţul Hajdú-Bihar,* profesori, directori şcolari şi nu în ultimă instanţă elevii înşişi (40 la număr).

Întrecerea propriu-zisă condusă şi pregătită minuţios de profesorul **Alexandru Monok** (specialitatea istorie-geografie), director-adjunct al instituţiei de învăţămînt locale, preşedinte al *Autoguvernării minoritare române din Săcal,* s-a axat pe o cultură generală (limbă, muzică, port popular, geografie, istorie etc.) avînd drept scop îmbogăţirea cunoştinţelor legate de ţara învecinată.

Concursul (la care s-au folosit filme-video potrivite temelor alese) desfăşurat „ca pe roate" a luat sfîrşit cu o apreciere pozitivă, la care toţi concurenţii au ieşit cîştigători, înmînîndu-li-se tuturora cadouri, mici atenţii, de care s-au bucurat foarte mult.

Pe urmă toţi oaspeţii însoţiţi de gazdele primitoare, de la Căminul Cultural s-au deplasat la Căminul de zi al elevilor unde s-a servit o masă comună, care a fost urmată de servirea unei îngheţate (drept cadou) în centrul localităţii.

Spre fericirea participanţilor mici şi mari era o zi de primăvară minunată, soarele slujea necontenit. Chiar de o asemenea zi frumoasă aveau nevoie copiii, dat fiind că programul a continuat în mijlocul naturii, pe malul Crişului Repede, într-un mediu excelent. Timp pentru plictiseală nimeni n-a găsit – unii cu ajutorul binoclului au descoperit locuri de dincolo de frontieră, alţii au făcut cunoştinţă cu pescuitul, iar cui i-a fost sete sau foame i-au stat la dispoziţie suc şi frigărui. Spre orele serii, cu părere de rău s-au despărţit copiii, care au alcătuit o adevărată familie, reîntorcîndu-se acasă cu amintiri plăcute, cu gîndul întîlnirii la o asemenea acţiune şi în anul viitor, în caz că se va putea asigura baza financiară, care de data aceasta s-a realizat prin concursuri reuşite înaintate organelor: *Moştenirea Culturală Naţională, Departamentul pentru Relaţiile Externe* şi *Învăţămîntul Public din cadrul Ministerului Învăţămîntului, Oficiul Minorităţilor Naţionale şi Etnice.*

Iar despre ziua reuşită să „vorbească" în continuare imaginile!

– E. Bányai –

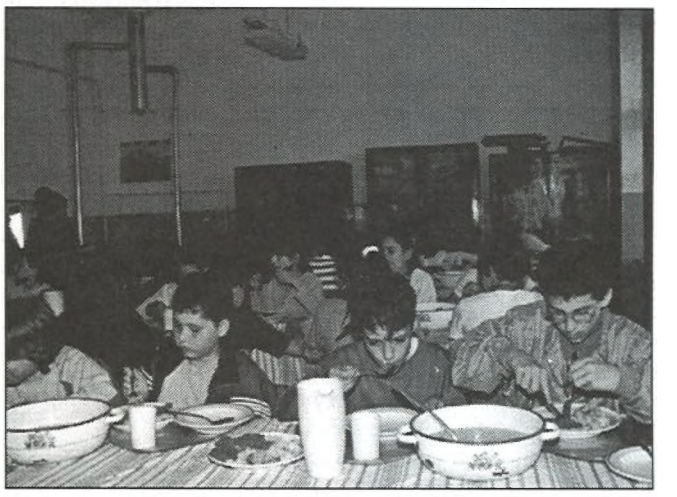

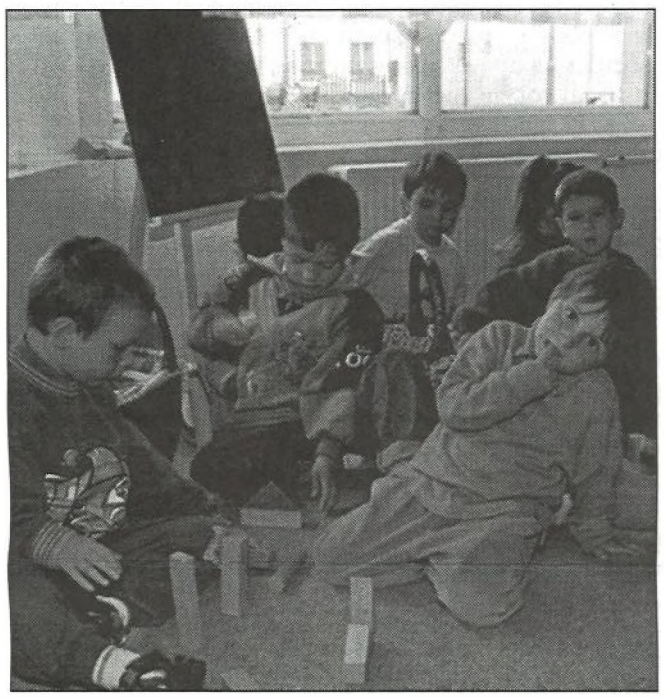

Printre eroi din povești

Copiii. Îmi place să-i ascult. Sînt sinceri, vorbăreți. Au păreri „concrete" despre orice îi întrebi și îți povestesc cu entuziasm. Așa a fost și în trecutul apropiat, cînd am vizitat grădinița de copii din Micherechi.

În grupa mijlocie am rugat copilașii să-mi povestească despre spectacolul cu povestea *„Drac în sac"* al Teatrului „Jókai" din Békéscsaba din trecutul apropiat.Ansamblul acestui teatru a prezentat și pînă acum mai multe spectacole pentru copii la Micherechi. Printre actori îl putem aminti și pe cunoscutul actor *Nándor Tomanek*.

„În această poveste a fost un împărat, o babă-cloanță, o fată de împărat, un drac și o cătană... Mie cătana mi-o mai plăcut, fiindcă a făcut multe glume. Am tot rîs de el... Știi ce o pățit împăratul roșu? L-au vrăjit, i-au furat coroana... Dracul și-a tot schimbat fața. A fost și bucătar. Dar de fiecare dată l-au prins că el e dracul, fiindcă coada i s-a văzut prin haine... Pînă la urmă, porcarul Misike a reușit să dezlege vraja și atunci împăratul i-a dat-o de soție pe fata sa... Au cîntat foarte frumos... Povestea aceasta nu am cunoscut-o, dar citim multe povești la grădiniță. Cele despre animale îmi plac mai mult: despre vulpe, cocostîrg, leu, furnică, fluturaș, șoricel, păsărică, iepure, broască..."

Nu am plecat din mijlocul copilașilor, pînă nu i-am ascultat și cîntînd românește.

* * *

Pe copiii din grupa mare i-am surprins adînciți într-o mică scenetă despre capra cu șapte iezi și lupul. Cu această poveste, copilașii se pregătesc pentru serbarea de bun rămas.

Fără să se simtă deranjați, au terminat povestea – și, probabil pentru a multă oară, cei care nu au jucat în scenetă au aplaudat spectacolul „colegilor". După poveste a urmat exersarea poeziilor și cîntecelor din cadrul programului festiv. Dar cînd mi-am luat rămas bun, totuși au venit fuga la mine, și rînd pe rînd, cu toții – cam douăzeci de copii – au „ochit" în aparatul meu de fotografiat, pînă mi-a amorțit mîna.

* * *

În grupa mică și grupa mini nici cea mai mică atenție nu am primit: cu toții, și-au continuat jocul. Mesele și covoarele au fost încărcate de jucării. Băieții, firește și-au împlinit visele „construind" case, șosele pentru mașini. În același timp, fetițele, îmbrăcate în halat alb, au „gătit" în bucătărie, mai ales dulciuri.

Văzînd frumoasele decorații din această sală, m-am gîndit că nici eu nu aș lua în seamă lumea din afară, fiindcă m-aș simți foarte bine în acest loc... **– A.R. –**

La Giula

Concurs de studii pe țară

În afara lecțiilor școlare zilnice, elevii au posibilitatea să de-a dovadă despre cunoștințele lor de limbă și literatură română și la diferite activități extrașcolare sau concursuri de specialitate. O asemenea acțiune este și concursul de studii pe țară (pe lîngă obiectele de studii obișnuite figurînd și disciplina română) organizat și de data aceasta la Giula, în ziua de 21 mai a.c. de **Viorica Orosz Fábián**, referenta *Biroului Național de Servicii pentru Învățămîntul Public.*

Precum am aflat de la doamna Fábián scopul principal al concursului este promovarea culturii românești specifice minorității noastre, îmbogățirea cunoștințelor legate de literatura română, de folclorul, de obiceiurile noastre strămoșești, adică de păstrarea identității și a limbii materne.

Asemenea anilor trecuți, concursul pe Țară oral a fost precedat de o fază școlară, cu probe în scris, lucrări care apoi au fost apreciate de organizatori.

Astfel, la faza orală – după preselecția în scris – au ajuns elevi din trei școli generale românești, anume: *Chitighaz, Giula* și *Micherechi*. Concursul s-a desfășurat – de data aceasta – la Școala generală cu limba de predare română din Giula. În fața juriului elevii au vorbit despre diferite teme, cum ar fi literatura, familia, au recitat, au spus povești, au dovedit cunoștințele lor legate de cultura, istoria, tradițiile românilor de pe aceste meleaguri.

Ca de obicei la orice concurs și la recenta întrecere anunțarea rezultatelor a însemnat momentul culminant. După ce s-a făcut rezumatul rezultatelor, s-a accentuat că și de data aceasta s-au obținut rezultate atît de frumoase, încît toți participanții au fost premiați. Cei clasați pe locurile I–III au primit cadouri valoroase. Aici trebuie să menționăm că premiile au fost finanțate de Autoguvernarea minoritară locală din Micherechi și de Uniunea Autoguvernărilor Românești din Ungaria.

În fine, iată numele celor premiați evidențiați:

Locul I: **Nicoleta Ruja** (Micherechi)
Locul II: **Marta Cioca** (Micherechi),
Carmen Litiu (Chitighaz)
Locul III: **Nicoleta Netea** (Micherechi) **(j)**

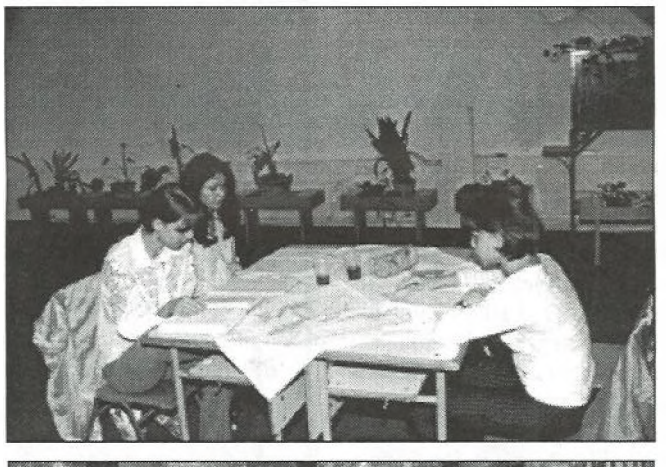

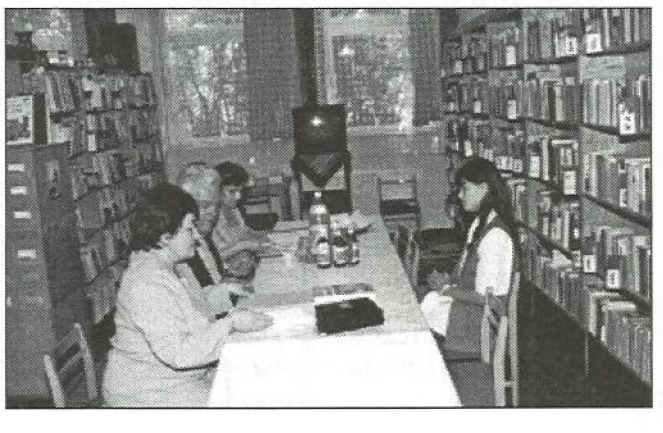

Întîlnirea „Cercurilor Periniță"

În ziua de 4 iunie a.c. se va organiza la Giula cea de-a **VII-a Întîlnire** a **„Cercurilor Periniță"**, organizată de *Uniunea Autoguvernărilor Românești din Ungaria.* La ediția din acest an a întîlnirii, care are ca scop păstrarea și promovarea tradițiilor noastre, s-au înscris aproape toate școlile românești din Ungaria. Numărul participanților va fi și de data aceasta peste 300.

(j)

„Cupa Prieteniei" din nou la Lökösháza

Fosta „Cupa Coșbuc", iar din anii '90 **„Cupa Prieteniei"**, o competiție sportivă pe țară cu o vechime de un sfert de secol, constituie o posibilitate foarte bună de întrunire a elevilor noștri, ai pedagogilor școlilor minorității noastre, pentru discuții libere, distracție și schimb de experiență. Din păcate, la începutul anilor '90 s-a întrerupt acest șir de acțiuni sportive. În acest an competiția iarăși a ajuns în pericol, fiindcă concursul apatenilor, – care ar fi fost organizatorii din acest an ai competiției – nu a fost sprijinit de **Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria".** Competiția sportivă totuși a fost salvată. *Conducerea școlii din Lökösháza,* împreună cu *Uniunea Autoguvernărilor Românești din Ungaria* și *Autoguvernarea minoritară română din localitate* s-au angajat la organizarea ediției '99.

Astfel cheltuielile de participare vor fi acoperite de autoguvernările minoritare din localitatea respectivă, iar restul cheltuielilor de organizatori.

Competiția sportivă va avea loc deci din nou la Lökösháza la *28 mai a.c.* La întrecerea sportivă s-au înscris aproape toate școlile unde se predă româna.

(j)

Festivalul internaţional „Lucian Blaga", *Cluj, 6-8 mai 1999*

Un adevărat regal sărbătoresc al intelectualităţii româneşti s-a petrecut la Cluj-Napoca, sub semnul poeziei şi filozofiei lui **Lucian Blaga**. Ajunsă la a X-a ediţie, sărbătoarea din Florar a versului şi ideii a devenit, cu fiecare ediţie mai bogată şi mai fertilă în valorificarea operei şi gîndirii poetului din Lancrăm. Istorici literari, cercetători ai Academiei, universitari de marcă, poeţi şi critici-exegeţi ai operei lui Blaga, traducători, filozofi şi sociologi, se reunesc de aproape zece ani la acest atelier de lucru, pentru a porni, cu temei şi siguranţa gestului cultural bine făcut, ofensiva recuperării în contemporaneitatea europeană a scrierilor lui Blaga. De o ţinută intelectuală de mare forţă, cu o deschidere multidisciplinară pentru un acces cît mai profund şi complet la esenţa gîndirii şi viziunii lui Blaga, Festivalul internaţional de la Cluj-Napoca a imprimat un spirit de echipă, un stil şi o metodă, care pot constitui tot atîtea temeiuri pentru o receptare globală, concertată, universală a operei. Fie că e vorba de secţiunea plenară, susţinută şi moderată de analistul şi filozoful culturii **Caius Traian Dragomir**, în care s-au adus informaţii suplimentare despre programul recuperărilor şi intrării filozofiei lui Blaga în context european şi universal, fie de intervenţia d-nei **Angela Botez**, filozof implicat într-o acţiune de echipă pentru pătrunderea filozofiei lui Blaga în spaţiul anglo-american, sau de secţiunile festivalului şi programul foarte strîns al acţiunilor culturale, colocviul Blaga de la Cluj a demonstrat la această ediţie jubiliară că gesturile unor intelectuali de marcă cîntăresc mult mai mult decît o festivitate pur formală şi conjuncturală.

De reţinut pentru prima zi a festivalului şi ideea avansată de criticul literar **Gheorghe Grigurcu** şi poeta **Ileana Mălăncioiu**, aceea că mesajul posterităţii lui Blaga este îndatorat cu o viziune nouă, de reconsiderare a statutului scriitorului român, care a traversat epoci atît de tulburi din istorie. Soluţia mitizării scriitorilor de talia lui Blaga este o acţiune dăunătoare în primul rînd autorului în cauză, fiindcă închide accesul la operă, dar mai ales devine primejdioasă pentru evoluţia şi organicitatea unei culturi. Revizuirea unor momente, opere sau atitudini, din perspectiva recuperării modernităţii, ca şi aşezarea valorilor pe alte temeiuri, decît cele ideologice, a pus pecetea pe manifestările clujene.

În secţiunea moderată de profesorul **dr. Ion Pop**, decanul Facultăţii de Litere din Cluj, cîteva lucrări au adus în discuţie recitirea unor texte blagiene. Profesorul **dr. Mircea Tomuş** (Sibiu) a abordat tema despre Blaga-romancierul, oferind soluţia unui roman înscris în categoria mitului, prin transferul autobiografiei într-un context mitologic, ca principiu de organizare a lumilor. **Adrian Mioc** (Timişoara) analizînd raportul apolinic-dionisiac în poezia blagiană susţine ambiguitatea vitalismului, specifică primului volum, *Poemele luminii*. Documentarul şi evocarea au fost prezente şi la această ediţie. **Mihai Gherman** (Cluj) a transmis cîteva *„amintiri impersonale"* despre Lucian Blaga, din momentul cînd, exclus de la catedră, acesta a fost plătit clandestin de patru instituţii clujene, ca şi despre momentul ultimei conferinţe publice a lui Blaga, (*Cum am tradus* **Faust**) ţinută tocmai aici, în sala de desfăşurare a lucrărilor festivalului, „sala Ion Muşlea" de la Biblioteca Centrală Universitară.

A doua zi a festivalului a fost cea mai densă în comunicări, atît în cadrul secţiunilor de exegeză şi poetică blagiană, cît şi în masa rotundă pe o temă de actualitate literară, *„Lucian Blaga şi experimentul artistic în secolul al XX-lea"*. Raportul dintre poetică, lingvistică şi filozofie, tratat de prof. univ. **dr. Mircea Borcilă** (Cluj), în viziunea unor confluenţe ale filozofiei stilului lui Blaga cu estetica lui Vico, motivează în bună parte şi opţiunea poetului pentru anumite imagini poetice şi a unor cuvinte cu „încărcătură mitică". O construcţie de scenariu liric dinspre primele poeme blagiene, analizînd raporturile eusistem, printr-o *„poetică a transferului"*, din comunicarea tînărului universitar timişorean **Dumitru Tucan** a stîrnit un dialog dinamic şi uneori polemic. În alte intervenţii, fie documentare sau de istorie literară (**Dimitrie Vatamaniuc**, Bucureşti, **Ion Buzaşi** Blaj *„Blaga despre copilărie şi literatura pentru copii"*), fie de reinterpretare a operei dramatice prin raportare la romanul lui Blaga sau a creaţiei poetice (prof. **dr. Cornel Munteanu**, Resurecţia parabolei, **Jeana Morărescu**, *Ecosofia la Blaga*) au dat un plus de valoare şi prestaţie a interpretărilor noi. S-a hotărît ca lucrările colocviului să apară într-o ediţie inaugurală *„Caietele Lucian Blaga"*, care să acopere toate secţiunile de interpretare a creaţiei lui Blaga. Ca în fiecare an şi acest festival a fost încununat cu o serie de premii de diferite compartimente culturale. Marele premiu pentru poezie i-a revenit lui **Valeriu Anania**, premiul pentru exegeză blagiană lui **Marin Mincu** şi **Ion Pop**, premii pentru traducerea lui Blaga: **Leons Briedis** – Lituania, **Gabriele Brustoloni** – Italia, premiu special pentru poezie, poeţilor **Shaul Carmel** – Israel, **George Vulturescu** – Satu Mare. Premiul pentru Opera Omnia, acad. **Eugen Simion**. Gala laureaţilor acestei ediţii s-a încheiat cu un spectacol Acusticon la sala de concerte a Radio Cluj.

Şi pentru a realiza o punte spirituală între „poetul luminii" şi „poetul pătimirii noastre", ultima zi a festivalului Blaga a fost recitatul de poezie susţinut la Ciucea, de artiştii orădeni. A fost un prilej nu numai de aducere aminte a valorilor culturale ale spaţiului transilvan, dar şi o axă culturală centrală cu rădăcini în acelaşi trunchi poetic. Festivalul Internaţional de Poezie **„Lucian Blaga"**, desfăşurat într-o ţinută sobră, cu un înalt grad de intelectualitate şi cu asumarea unei misiuni de recuperare a unui Blaga neconvenţional, a demonstrat prin deschiderea şi provocările operei că o posibilă integrare în circuitul valorilor europene şi universale nu poate trece decît după ce el este bine cunoscut şi cercetat în propria lui patrie spirituală. Recunoaşterea universală a aportului său la filozofia europeană occidentală reprezintă cea mai validă probă a unor asemenea acţiuni de mare forţă creatoare, prin care se poate aduce un serviciu şi un omagiu valorilor noastre naţionale.

Prof. dr. Cornel Munteanu
ELTE, Budapesta

Emilia Martin:

Rusaliile

Biserica creştină sărbătoreşte pogorîrea Duhului Sfînt cu şapte săptămîni după Paşti. Denumirea maghiară a sărbătorii derivă din cuvîntul grecesc „pentecostes" (pünkösd), care are înţelesul: „al cincizecilea."

Denumirea română a ultimei sărbători de primăvară păstrează amintirea celei mai mari sărbători a naturii. Reîntoarcerea cerii era sărbătorită în mod specific de către locuitorii traci. Oamenii se împodobeau cu flori, îngrijeau grădinile înflorite, era dominant dansul şi cîntecul. Data acestei sărbători coincide cu înflorirea trandafirilor, cînd vegetaţia ajunge la evoluţia sa maximă. Probabil de la cultul trandafirilor a primit sărbătoarea denumirea de Rusalii.

Sărbătoarea creştină şi sărbătoarea de origine păgînă a trandafirilor au fost ţinute la aceeaşi dată, aşadar cu timpul aceste două sărbători s-au contopit.

La Rusalii era obiceiul să se împrăştie prin biserică iarbă. În timpul slujbei femeile fac cununi mici, iar la sfîrşitul ceremonialului bisericesc, această iarbă se mătură. Mulţi creştini o duceau acasă la animale, ca să le asigure sănătate.

Cununilor făcute din iarba sfinţită li se atribuia putere deosebită, asemănător celorlalte lucruri sfinţite, ca de exemplu, apei. Acestea le duceau acasă, le dădeau animalelor, le puneau pe grinda susţinătoare sau pe un cui. Se credea că această cunună sfinţită va apăra casa şi familia, de forţele magice. Cu acest scop le puneau în patul copiilor şi în grajd.

Cununa de iarbă avea rol şi în medicina populară. Cu scopul pentru a fi sănătoşi, au băut apă sfinţită prin ea. În aşa fel se vindeca *„scuturatu' dă friguri şi diuătetu"*.

Din iarba sfinţită se mai fac şi azi cununi la slujba de Rusalii. Oamenii mai vîrstnici încă şi în zilele noastre le duc acasă şi le păstrează pînă la Rusaliile din anul viitor. Deşi cununi de iarbă mai găsim agăţate pe cui în multe „cămare", credinţele legate de ele trăiesc doar în amintirea oamenilor.

La români, de Rusalii se leagă ceremonialul „alduirii" semănăturilor. Participanţii slujbei bisericeşti, ducînd prapurile şi cîntînd cîntece bisericeşti, merg împreună la cea mai apropiată holdă de grîu. În hotar erau deja pregătite pe masă lucrurile necesare sfinţirii holdelor: crucea şi busuiocul. Preotul sfinţeşte mai întîi apa, apoi holda de grîu, pîinea anului respectiv. Toţi participanţii slujbei duc acasă trei fire de grîu. Bărbaţii mai vîrstnici mergînd spre casă, aşază la pălărie firele de grîu. Din grîul sfinţit fetele făceau cununi, care le aşezau pe crucea din vîrful praporilor. În general fiecare fată punea pe praporul iubitului, drăguţului său cununa de grîu, care rămînea acolo pînă la Rusaliile din anul viitor. La Rusaliile din anul viitor, cînd se sfinţea din nou grîul, cununile uscate se luau jos de pe prapori şi se duceau acasă pentru animale, ca astfel să asigure sănătatea şi fecunditatea acestora.

Obiceiul bisericesc se practică şi în zilele noastre, cu deosebirea că ceremonialul sfinţirii deja nu se face afară la holde, ci în curtea bisericii. Lucrurile necesare sfinţirii se pregătesc aici, şi după înconjurarea de trei ori a bisericii se începe ceremonialul. Cununile azi nu sînt făcute de către fete, ci de femeile care iau parte la slujbele bisericeşti.

Rusaliile sînt în primul rînd sărbătoare bisericească, de care se leagă obiceiuri religioase. Cercetînd datinile legate de Rusalii nu prea găsim obiceiuri laice şi credinţe.

Din volumul: Sărbători calendaristice la românii din judeţul Bichiş

Sărbătoarea Rusaliilor

C. Vrăji şi descîntece

I. Descîntec de rusalii, din com. Docani, jud. Tutova

A plecat (cutare)
Pe cale,
Pe cărare,
Pe drumul cel mare,
Şi cînd la dealul Cănănăului
Sub umbra noorului,
În zăpodia rugului,
În heliştea vîntului,
Iacă acolo:
Anania Santasia
Şi cu soru-sa Irodia,
Doamna Zînelor,
La un copac frunzuros,
Cu tatăl lor,
Cu fraţii lor,
Cu surorile lor,
Şi cu toate neamurile lor.
Şedea jos şi mînca şi bea
şi petrecea
Şi din revolvere da
Şi pe cine întîlnia
Îl ologia.

(Cutare) pe acolo o trecut,
În loc o stătut,
La dînsele s-o uitat,
Rusaliile o zis:
– Vin (cutare) de mînîncă!
El o zis: – Nu mînînc la masa voastră!
– Vin de bea un pahar de vin!
– Nu voiu să beau din paharul vostru!
– Vin de cîntă!
– Nu vin!
– Vin de joacă!
– Nu vin să joc la jocul vostru!
Dar Erodia, doamna Zînelor,
Cu toate neamurile ei,
S-a mîniat,
Cuvînt în samă (cutare) nu le-au luat,
Că ruşine mare le-au făcut.

Ele s-au îmburzuluit,
De jos s-au sculat,
La cutare au alergat,
Brînci din picioare alţii i-o dat.

PROGRAME TV

31 MAI – 6 IUNIE

	Programul MTV1 – Az MTV műsora	Programul TV2 – A TV2 műsora	Programul RTL Klub – RTL Klub műsora	Programul TV România – A Román TV műsora	
Május 31. hétfő	5.45 Hajnali gondolatok 6.00 Szabadság tér 9.00 Bor és hatalom (spanyol sorozat) 9.35 Senki nem tér vissza (magyar-olasz-francia sorozat) 11.05 Popzenei válogatás 11.30 A homok titkai (brazil sorozat) 12.00 Híradó 12.30 Szerelmek Saint-Tropez-ban (francia sorozat) 13.25 Cigány Magazin 13.50 Domovina 14.15 Érettségi '99 14.30 A pampák királya (brazil sorozat) 15.25 Kincsestár 16.55 Szívtipró gimi (ausztrál sorozat) 17.45 Körzeti híradók 18.00 Gyorssegély 18.10 Új Reflektor Magazin 18.40 Teljes napfogyatkozás Magyarországon 18.50 A bestia (brazil sorozat) 19.15 Vackor az I/b.-ben 19.30 Híradó 20.00 A bírónő (francia tévéfilm) 21.40 Tinédzserparty – nem csak fiataloknak 22.05 Hírek 22.10 Aktuális 22.30 Kenó 22.35 Szabad Verseny 23.10 Amíg még élünk (angol sorozat).	5.50 Faluvilág 6.00 Reggeli kiadás 7.00 Jó reggelt, Magyarország! 9.00 Pufóka 9.30 7-es csatorna (magyar sor., ism.) 9.55 Kedves nővérkék (német sor.) 10.20 Kakuk! 10.50 Esély 11.20 Mindent tudni akarok! 11.25 Közvetlen ajánlat 12.05 Plusz 12.35 Krokodilfarm (francia kalandfilm) 14.25 Egy titokzatos hölgy (olasz sor.) 15.20 Gazdagok és szépek (amerikai sor.) 15.50 Sunset Beach (am. sor.) 16.35 Marimar (mexikói sor.) 17.00 Kassandra (venezuelai sor.) 17.50 Kaméleon (amerikai sor.) 18.45 Plusz 19.00 Tények 19.30 Szerencsekerék 19.55 Rex felügyelő (német–osztrák krimisorozat) 21.45 Jó estét, Magyarország! 22.30 Az ötödik dimenzió (am. fant. sor.) 23.05 Remington Steele (amerikai bűnügyi sor.) 24.00 Kuk@c 0.25 Premier 0.50 Vers éjfél után.	6.05 Lili, a virágangyal (ism.) 6.30 Reggeli (információs magazin) 9.00 Recept Klub 9.10 Az első csók (fr. sor., ism.) 9.40 Barátok közt (ism.) 10.05 Renegade (ism.) 10.50 Televásár 11.15 Országház (ism.) 11.45 Felfedezőúton a Robinson család (am. sor.) 12.10 Esmeralda (ism.) 12.55 Meri vagy nem meri? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Televásár 14.00 Klip Klub 14.30 Rajzfilm Klub 15.40 Az első csók (fr. sor.) 16.10 Knight Rider (am. sor.) 17.00 Meri vagy nem meri? 17.05 Renegade – A fejvadász (am. sorozat) 17.50 Meri vagy nem meri? 17.55 Esmeralda (mexikói sorozat) 18.45 Híradó 19.05 Fókusz 19.30 Barátok közt (magyar sor.) 20.00 Mad Max (ausztrál akciófilm) 21.40 Híradó 21.55 Ahol a bűn lakozik (francia krimi) 23.00 Pont hu 23.30 Fókusz 23.50 Divatklip.	11.00 TVR Info 11.05 Serial. Căsuţa din prerie 12.00 TVR Craiova 13.00 TVR Info 13.10 Serial. Santa Barbara 14.00 Tradiţii 14.30 Mapamond 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.30 Serial Familia Simpson 17.00 TVR Info 17.10 Serial. Sunset Beach 18.00 Jumătatea ta 19.00 Jurnal 20.00 Gala Premiilor Naţionale de Televiziune. 22.00 Jurnalul de noapte 22.15 Călător în Ţara Eclipsei 23.45 Scena 23.15 Întîlnirea de la miezul nopţii.	Vineri, 28 mai
Június 1. kedd	5.45 Hajnali gondolatok 6.00 Szabadság tér (információs műsor) 9.00 Bor és hatalom (spanyol sor.) 9.35 Senki nem tér vissza (olasz-francia-magyar sorozat) 11.15 Lássuk Indonéziát! 11.30 A homok titkai (brazil sor.) 12.00 Híradó 12.30 Szerelmek Saint-Tropez-ban 13.25 Srpski Ekran 13.50 Unser Bildschirm 14.15 Érettségi '99 14.30 A pampák királya (brazil sorozat) 15.25 Kincsestár 16.30 Kormányváró 17.00 Szívtipró gimi (ausztrál sorozat) 17.45 Körzeti híradók 18.00 Katolikus krónika 18.20 Maradj velünk! 18.30 Gyerekeknek 18.40 Teljes napfogyatkozás Magyarországon 18.50 A bestia (br. sor.) 19.15 Állati pótpapa 19.20 Pingu 19.30 Híradó 20.00 Elképesztő övezet. (amerikai sorozat - 3) 21.00 Kriminális 21.30 Telemázli 22.00 Hírek 22.05 Aktuális 22.25 Kenó 22.30 Világkép 23.00 X-akták (amerikai sorozat).	5.50 Faluvilág 6.00 Reggeli kiadás 7.00 Jó reggelt, Magyarország! 9.00 Pufóka 9.30 7-es csatorna (magyar sor., ism.) 9.55 Kedves nővérkék (német sor.) 10.20 Kakuk! 10.50 Gyökereink 11.20 Mindent tudni akarok! 11.25 Közvetlen ajánlat 12.05 Plusz 12.35 Várom a párom (amerikai vígjáték) 14.25 Egy titokzatos hölgy (olasz sor.) 15.20 Gazdagok és szépek (amerikai sor.) 15.50 Sunset Beach (am. sor.) 16.35 Marimar (mexikói sor.) 17.00 Kassandra (venezuelai sor.) 17.50 Kaméleon (amerikai sor.) 18.45 Plusz 19.00 Tények 19.30 Szerencsekerék 19.55 Xena (amerikai fantázia-sor.) 20.50 JAG – Becsületbeli ügyek (am. sor.) 21.45 Jó estét, Magyarország! 22.30 Szép új világ (világmagazin) 23.20 A fegyver (am. akciófilm-sorozat).) 0.05 Jolly Joker (német kalandfilm-sor.) 0.55 Vers éjfél után.	6.05 Lili, a virágangyal (ism.) 6.30 Reggeli (információs magazin) 9.00 Recept Klub 9.10 Az első csók (fr. sor., ism.) 9.40 Barátok közt (ism.) 10.05 Renegade (ism.) 10.50 Televásár 11.15 Antenna 11.45 Felfedezőúton a Robinson család (am. sor.) 12.10 Esmeralda (ism.) 12.55 Meri vagy nem meri? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Televásár 14.00 Klip Klub 14.30 Rajzfilm Klub 15.40 Az első csók (fr. sor.) 16.10 Knight Rider (am. sor.) 17.00 Meri vagy nem meri? 17.05 Renegade – A fejvadász (am. sorozat) 17.50 Meri vagy nem meri? 17.55 Esmeralda (mexikói sorozat) 18.45 Híradó 19.05 Fókusz 19.30 Barátok közt (magyar sor.) 20.00 Várom a párom 21.00 Mortal Kombat Conquest (amerikai sorozat) 21.50 Híradó 22.05 MMM (Mi? Mennyi? Miért?) 23.05 Brooklyn South (amerikai sorozat) 23.55 Antenna (ism.) 0.25 Fókusz (ism.) 0.45 Divatklip.	6.00 Matinal Naţional 8.00 TVR Info 8.0 TVR TVR Cluj-Napoca 8.45 Desene animate 9.00 Examenul de capacitate, 1999. Proba de limba şi literatura română - scris. 9.20 TVR Iaşi...în lumea copiilor 9.55 TVR Timişoara 10.35 Serial. Poveşti de adormit copiii 11.00 Info 11.05 Serial. Căsuţa din prerie 12.00 Desene animate 13.00 TVR Info 13.10 Serial. Santa Barbara 14.00 Emisiune pentru persoane cu handicap 14.30 Ecclesiast 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.00 Concert extraordinar susţinut de copii 17.00 TVR Info 17.10 Serial. Sunset Beach 18.00 Jumătatea ta 19.00 Jurnal 20.00 Telecinemateca. Călătorie sentimentală 21.45 Expediţie în necunoscut. 22.15 Jurnalul de noapte 22.30 Întîlnire la vîrf 23.00 Rock pop bazar.	Sîmbătă, 29 mai
Június 2. szerda	5.46 Hajnali gondolatok 6.00 Szabadság tér (információs műsor) 9.00 Bor és hatalom (sp. sor.) 9.30 Senki nem tér vissza (olasz-francia-magyar sorozat) 11.05 Popzenei válogatás 11.25 A homok titkai (brazil sorozat) 12.00 Híradó 12.30 Szerelmek Saint-Tropez-ban (francia sorozat) 13.25 Hrvatska kronika 13.50 Ecranul nostru (román nyelvű magazin) 14.25 A pampák királya (brazil sorozat) 15.25 Kincsestár 16.55 TS 18.40 Teljes napfogyatkozás Magyarországon 18.50 A bestia (brazil sorozat) 19.15 Misi Mókus kalandjai 19.30 Híradó 20.00 A kulcs 21.00 Még ilyet! 22.00 Hírek 22.05 Aktuális 23.25 Kenó. 22.30 Video Blues (magyar-francia film).	5.50 Faluvilág 6.00 Reggeli kiadás 7.00 Jó reggelt, Magyarország! 9.00 Pufóka 9.30 Kedves nővérkék (német sor.) 10.20 Kakuk! 10.50 A tegnap csodái 11.20 Mindent tudni akarok! 11.25 Közvetlen ajánlat 12.05 Plusz 12.35 Fehér karácsony (amerikai zenés film) 14.25 Egy titokzatos hölgy (olasz sor.) 15.20 Gazdagok és szépek (amerikai sor.) 15.50 Sunset Beach (am. sor.) 16.35 Marimar (mexikói sor.) 17.00 Kassandra (venezuelai sor.) 17.50 Kaméleon (amerikai sor.) 18.45 Plusz 19.00 Tények 19.30 Szerencsekerék 19.55 Columbo (am. sor.) 21.45 Jó estét, Magyarország! 22.30 Kemény fiúk tánca (amerikai thriller) 0.25 A Duna krónikája 0.50 Vers éjfél után.	6.05 Lili, a virágangyal (ism.) 6.30 Reggeli (információs magazin) 9.00 Recept Klub 9.10 Az első csók (fr. sor., ism.) 9.40 Barátok közt (ism.) 10.05 Renegade (ism.) 10.50 Televásár 11.15 A Dunánál 11.45 Felfedezőúton a Robinson család (am. sor.) 12.10 Esmeralda (ism.) 12.55 Meri vagy nem meri? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Televásár 14.00 Klip Klub 14.30 Rajzfilm Klub 15.40 Az első csók (fr. sor.) 16.10 Knight Rider (am. sor.) 17.00 Meri vagy nem meri? 17.05 Renegade – A fejvadász (am. sorozat) 17.50 Meri vagy nem meri? 17.55 Esmeralda (mexikói sorozat) 18.45 Híradó 19.05 Fókusz 19.30 Barátok közt (magyar sor.) 20.00 A bohóc (német sorozat) 20.55 Frei-dosszié 21.55 Híradó 22.10 Öreglányok (am. sor.) 22.40 Dóra mozija 23.10 Változó világ (amerikai vígjáték) 0.40 Fókusz (ism.) 1.00 Divatklip.	6.00 Matinal Naţional 8.00 TVR Info 8.05 TVR Cluj-Napoca 9.00 Examenul de capacitate 1999. Proba de limba şi literatura maternă - scris 9.40 TVR Iaşi 10.00 TVR Timişoara 11.05 TVR Info 11.05 Serial. Căsuţa din prerie 12.00 Universul cunoaşterii 13.00 TVR Info 13.10 Serial. Santa Barbara 14.00 Repere natale 14.30 Pro Patria 15.30 Desene animate 16.00 Medicina pentru toţi 16.30 Serial. Familia Simpson 17.00 TVR Info 17.10 Serial. Sunset Beach 18.00 Jumătatea ta 19.00 Jurnal 20.00 Serial. Lumea bărbaţilor 20.30 Impact. Povestea flotei 21.00 În compania vedetelor 21.50 Ordinea publică 22.10 Jurnalul de noapte 22.35 Cultura în lume 22.55 Floarea ce înfloare noapte, pe răcoare...	Duminică, 30 mai
Június 3. csütörtök	5.45 Hajnali gondolatok 6.00 Szabadság tér (információs műsor) 9.00 Bor és hatalom (sp. sor.) 9.35 Senki nem tér vissza 11.00 Magyarország 2000 11.30 A homok titkai (brazil sorozat) 12.00 Híradó 12.30 Szerelmek Saint-Tropez-ban 13.25 Együtt 14.20 Leg... leg... leg... 14.55 TS 16.30 Az operától az operettig 17.00 Szívtipró gimi (ausztrál sorozat) 17.00 Körzeti híradók 18.00 10 éves a Piarista Diákszövetség 18.20 Gábor atya, a templomépítő 18.25 Kérem a következőt! 18.40 Teljes napfogyatkozás Magyarországon 18.50 A bestia (brazil sorozat) 19.15 Mackó apó meséi 19.30 Híradó 20.00 Szomszédok 20.30 Ki marad a végén? 21.00 Bűnözők arcképcsarnoka 21.45 Negyvenöt VOLT 22.00 Hírek 22.05 Aktuális 22.25 Kenó 22.40 VilágKép 22.30 MM 23.35 Egy teljes nap (magyar film).	5.50 Faluvilág 6.00 Reggeli kiadás 7.00 Jó reggelt, Magyarország! 9.00 Pufóka 9.30 Kedves nővérkék (német sor.) 10.20 Kakuk! 10.50 Follow me 11.20 Mindent tudni akarok! 11.25 Közvetlen ajánlat 12.05 Plusz 12.35 Dupla McGufiin (amerikai krimi) 14.25 Egy titokzatos hölgy (olasz sor.) 15.20 Gazdagok és szépek (amerikai sor.) 15.50 Sunset Beach (am. sor.) 16.35 Marimar (mexikói sor.) 17.00 Kassandra (venezuelai sor.) 17.50 Kaméleon (amerikai sor.) 18.45 Plusz 19.00 Tények 19.30 Szerencsekerék 19.55 Forró nyomon 20.50 Baywatch – Forró éjszakák (amerikai–német sor.) 21.45 Jó estét, Magyarország! 22.30 Forrongó világ (am. sor.) 24.00 Privát Kopó (magyar sor.) 1.05 Vers éjfél után.	6.05 Lili, a virágangyal (ism.) 6.30 Reggeli (információs magazin) 9.00 Recept Klub 9.10 Az első csók (fr. sor., ism.) 9.40 Barátok közt (ism.) 10.05 Renegade (ism.) 10.50 Televásár 11.15 Pont hu (ism.) 11.45 Felfedezőúton a Robinson család (am. sor.) 12.10 Esmeralda (ism.) 12.55 Meri vagy nem meri? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Televásár 14.00 Klip Klub 14.30 Rajzfilm Klub 15.40 Második csók (fr. sor.) 16.10 Knight Rider (am. sor.) 17.00 Meri vagy nem meri? 17.05 Renegade – A fejvadász (am. sorozat) 17.50 Meri vagy nem meri? 17.55 Esmeralda (mexikói sorozat) 18.45 Híradó 19.05 Fókusz 19.30 Barátok közt (magyar sor.) 20.00 Csííz 20.55 Az igazságosztó (am. akciófilm-sor.) 21.45 Híradó 22.00 Megdöbbentő világ – Riporterek Klubja 23.00 Henry és June (amerikai film) 1.15 Fókusz (ism.) 1.35 Divatklip.	6.00 Matinal Naţional 8.00 TVR Info 9.00 Examenul de capacitate, 1999. Proba de matematică – scris 9.05 TVR Cluj-Napoca 9.40 TVR Iaşi 10.00 TVR Timişoara 11.00 TVR Info 11.05 Serial. Căsuţa din prerie 12.00 Pentru dv. Doamnă! 13.00 TVR Info 13.10 Serial. Santa Barbara 14.00 Tribuna partidelor parlamentare 14.30 Convieţuiri 15.30 Desene animate 16.00 Timpul European 16.30 Serial. Familia Simpson 17.00 TRV Info 17.10 Serial. Sunset Beach 17.55 Rezultatele tragerilor Super Loto 5/40 şi Expres 18.00 Jumătatea ta 19.00 Jurnal 20.00 Serial. Miracole 20.55 La volan 21.10 Cu ochii în patru 22.10 Jurnalul de noapte 22.25 Dintre sute de catarge 23.25 Pariul Trio 23.30 Bank-Note 23.55 Magazin muzical.	Luni, 31 mai
Június 4. péntek	5.45 Hajnali gondolatok 6.00 Szabadság tér 9.00 Bor és hatalom (spanyol film) 9.30 Az aranyifjú (tévéfilm) 10.55 Gyöngyök 11.30 A homok titkai (brazil sorozat) 12.00 Híradó 12.30 Szerelmek Saint-Tropez-ban (francia sorozat) 13.25 A nyakék románca (francia-olasz sorozat) 14.20 Kincsestár 16.00 Körzeti magazinok 18.50 Teljes napfogyatkozás Magyarországon 19.00 A levegőóceán titkai 19.30 Híradó 20.00 A vágyak földje (francia sor.) 21.00 Presszó (magyar film) 22.50 Hírek 22.55 Aktuális 23.15 Kenó 23.20 Amíg még élünk (angol sorozat).	5.50 Faluvilág 6.00 Reggeli kiadás 7.00 Jó reggelt, Magyarország! 9.00 Pufóka 9.30 Privát Kopó (magyar krimisorozat) 10.40 Kakuk! 11.05 Premier 11.30 Mindent tudni akarok! 11.35 Közvetlen ajánlat 12.15 Plusz 12.45 Pokoli stadion (angol katasztrófafilm) 14.25 Egy titokzatos hölgy (olasz sor.) 15.20 Gazdagok és szépek (amerikai sor.) 15.50 Sunset Beach (am. sor.) 16.35 Marimar (mexikói sor.) 17.00 Kassandra (venezuelai sor.) 17.50 Kaméleon (amerikai sor.) 18.45 Plusz 19.00 Tények 19.30 Szerencsekerék 19.55 Nyár esti dáridó 21.45 Jó estét, Magyarország! 22.30 Szeszélyes éjszakák. Az elátkozott kastély (amerikai thriller) 0.05 Playboy-show.	6.05 Lili, a virágangyal (ism.) 6.30 Reggeli (információs magazin) 9.00 Recept Klub 9.10 Az első csók (fr. sor., ism.) 9.40 Barátok közt (ism.) 10.05 Renegade (ism.) 10.50 Televásár 11.15 Bibliai kalandok 11.45 Felfedezőúton a Robinson család (am. sor.) 12.10 Esmeralda (ism.) 12.55 Meri vagy nem meri? 13.00 Hírek 13.10 Elettér 13.20 Recept Klub 13.30 Televásár 14.00 Klip Klub 14.30 Rajzfilm Klub 15.40 Második csók (fr. sor.) 16.10 Knight Rider (amerikai sorozat) 17.00 Meri vagy nem meri? 17.05 Renegade – A fejvadász (am. sorozat) 17.50 Meri vagy nem meri? 17.55 Esmeralda (mexikói sorozat) 18.45 Híradó 19.05 Fókusz 19.30 Barátok közt (magyar sor.) 20.00 Eladó az igazság (amerikai film) 21.40 Híradó 21.55 Életveszélyben 22.55 RTL Night Klub. Életre-halálra (amerikai thriller) 0.30 Emmanuelle (am. erotikus sor.) 1.00 Beavis és Butthead (am. rajzfilmsor) 1.25 Fókusz (ism.) 1.45 Divatklip.	6.00 Matinal Naţional 8.00 TVR Cluj-Napoca 9.00 TVR Info 9.05 TVR Iaşi 10.00 TVR Timişoara 11.00 TVR Info 11.05 Serial. Căsuţa din prerie 12.00 Convieţuiri 12.30 De la lume adunate 13.00 TVR Info 13.10 Serial. Santa Barbara 14.00 Ecoturism 14.30 Emisiune în limba germană 16.00 Ceaiul de la ora 5 18.00 Jumătatea ta 19.00 Jurnal 20.00 Sarabanda. Ediţie specială 21.00 Film. Fii cu ochii pe fericire 22.30 Jurnalul de noapte 22.45 Planeta Cinema. 23.35 Cinematograful de noapte. Bolero.	Marţi, 1 iunie
Június 5. szombat	6.00 Aranyfüst 8.00 Hol-mi? 8.30 Jó reggelt adj, Istenem! 8.40 Harry és még egy jómadár 9.30 A tyúkról 9.40 Ernyő 10.30 Tizenhat 11.05 Trópusi hőség 12.00 Hírek 12.15 Szerelmek Saint-Tropez-ban 13.05 Válaszolunk a nézők telefonjaira 13.25 Pillangósziget (ausztrál sorozat) 14.20 Desideria és a sárkány gyűrűje (olasz film) 16.00 Delta 2000 16.30 A „sebesfutású folyó" 17.25 Zeneszombat 18.20 Teljes napfogyatkozás Magyarországon 18.30 Ki marad a végén? 19.00 Lottóshow 19.20 Európai időjárási körkép 19.25 Heti ajánló 19.30 Híradó 19.50 TS Románia-Magyarország. Labdarúgó Eb selejtező 22.00 A néma szemtanú (angol sorozat) 22.50 Kenó.	6.30 Könyvek könyve 7.00 TV2 Matiné 9.00 Az ifjú Superman kalandjai (amerikai sor.) 9.30 Egy úr az űrből (am. sor.) 10.00 Gimidili (amerikai ifjúsági sorozat) 10.30 Madison (kanadai ifjúsági film) 11.00 Partytévé 11.50 Slágerlista 12.15 Darling Lili (amerikai vígjáték) 14.40 Miért éppen Alaszka? (am. sor.) 15.30 Shaugnesy (amerikai westem) 17.15 Herkules (amerikai fantáziasorozat) 19.00 Tények 19.30 Szerelem első látásra 20.00 Keresztapa 2. (amerikai gengszterfilm) 23.35 Az operaház fantomja (magyar-amerikai horror) 1.15 Perverz nők éjszakája (francia erotikus film).	6.30 Bibliai kalandok (ism.) 7.00 Kölyökklub 11.05 Csőrre töltve 11.30 Mágusok (ausztrál–lengyel sor.) 12.00 Bravo Tv 13.00 Hírek 13.10 RTL Klub Road Show 13.20 Kedvenc magazin 13.50 Lődd le! (amerikai western) 15.30 Átjáró élet és halál között (francia kalandfilm) 16.55 Így készült: Kuki (werkfilm) 17.05 Kung-fu (amerikai sor.) 17.55 Robin Hood legújabb kalandjai (amerikai sorozat) 18.45 Híradó 19.05 Fókusz plusz 19.30 Galla-mappa 20.00 Hadiállapot (amerikai akciófilm) 22.30 Tizenhat szál gyertya (amerikai vígjáték) 0.05 Híradó 0.20 Nikita, a bérgyilkosnő (amerikai sor.) 1.10 Fókusz plusz (ism.) 1.35 Divatklip.	6.00 Bună dimineaţa de la Iaşi! 6.50 Alfa şi Omega 7.30 Desene animate 8.05 Desene animate 10.00 Film. 11.45 A doua alfabetizare 12.05 Ecranul 12.35 Scena politică 13.00 TVR Info 13.10 Video-Magazin 14.10 Expres muzical 15.00 Sarabanda 15.50 Fotbal 18.00 Camera ascunsă 18.30 Jurnal 19.00 Surprize, surprize. 21.00 Eurovision 1999, ediţia a 44-a 24.10 Emisiune de actualitate fotbalistică.	Miercuri, 2 iunie
Június 6. vasárnap	6.30 Gazdaképző 7.00 Így szól az Úr!" 7.05 Kék egér 7.15 Pom-pom meséi 7.25 Mini manók 7.40 Bicsibocs kalandjai 8.00 Zeneegér 8.15 Kisokos 8.35 Zöldkalap 9.00 Foci-suli-buli 9.55 Tévémagiszter 10.55 Három kívánság 12.00 Hírek 12.10 Szerencsepercek 12.35 Puskás Sándor nótafelvételeiből 13.00 Gazdatévé 13.30 Desideria és a sárkány gyűrűje (olasz film) 15.10 Tanévzáró 15.40 Örömhír 16.00 Háló 16.20 Ízes életek 17.15 Európa Te vagy! 17.50 Teljes napfogyatkozás Magyarországon 18.00 Ön dönt! 19.00 A Hét 20.00 Vasmadarak 3. (amerikai film) 21.40 Hangszá(l) 22.05 TS.	6.00 Reggeli gondolatok 6.30 Könyvek könyve 7.00 TV2 Matiné 10.00 Eszelős karrier (amerikai vígjáték) 12.45 Lacikonyha 13.10 Premier 13.35 Széllovasok (amerikai dokumentumfilm) 14.20 A hegyi doktor (német sorozat) 15.10 A bűvész (amerikai bűnügyi film) 16.10 MacGyver (amerikai sorozat) 17.05 A szuper csapat (amerikai kalandfilm-sorozat) 18.05 Mission Impossible (angol akciófilm-sorozat) 19.00 Napló 19.30 Szerencsekerék 20.00 Közkívánatra! 22.00 Knight Rider team (amerikai akciófilm-sorozat) 23.00 Gól! Gól! Gól! 0.10 Második nekifutás (vígjáték) 2.00 Vers éjfél után.	6.30 Ez nem boszorkányság! (francia ismeretterjesztő sor.) 7.00 Kölyökklub 11.00 Csőrre töltve 11.30 Mágusok (ausztrál–lengyel sor.) 12.00 Szeszélyes természet 13.00 Hírek 13.10 Linda (magyar filmsorozat) 14.20 Knight Rider (am. sor.) 15.10 Sándor Mátyás (francia–olasz kalandfilm) 17.00 Most kapd el, Jack! (amerikai vígjáték) 18.45 Híradó 19.05 Akták 19.30 Vasárnapi kiadás (kulturális magazin) 20.00 Jack, a villám (amerikai westem) 21.35 Igaz történetek: Gyilkosság indíték nélkül (amerikai krimi) 23.10 Híradó 23.25 Országház (heti magazin) 23.55 Szeszélyes természet (ism.) 0.45 Akták (ism.) 1.05 Divatklip.	6.00 Bună dimineaţa de la... Cluj-Napoca! 6.50 Lumină din lumină 7.30 Desene animate 8.00 TVR Info 8.05 Kiki Riki Miki. Magazin pentru copii 10.00 Viaţa satului 12.00 Tezaur folcloric 13.00 TVR Info 13.30 E şansa ta! 15.30 Star Trek 16.30 Super gol show 17.00 Sarabanda 17.50 Tragerile Loto special 6/49 şi Noroc 18.00 Camera ascunsă 18.25 Serial. Aproape perfect 18.50 Duminica sportivă 19.00 Jurnal 19.30 Şapte zile în România 20.00 Film. Un înger de fetiţă. 21.30 Comisarul Wypcliffe. 22.20 TRV Info 22.25 Telesport 22.30 Pariul Trio 22.35 Magazin muzical.	Joi, 3 iunie

ÎN LIMBA MATERNĂ – emisiune radiofonică în limba română

31 MAI, LUNI *(redactor: Adam Bauer)*
10.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 10.40 Program de Rusalii 11.55 Încheiere.

1 IUNIE, MARŢI *(redactor: Iulia Kaupert)*
10.30 Introducere, cuprins 10.30 Ştiri şi informaţii, date meteo 10.40 Evenimente calendaristice 10.45 Interviuri, reportaje din viaţa românilor din Ungaria 11.30 Buletin informativ, date meteo 11.45 Oameni celebri români – serial 11.55 Ştirile zilei pe scurt, încheiere.

2 IUNIE, MIERCURI *(redactor: Petru Cîmpian)*
10.30 Introducere, cuprins 10.35 Ştiri şi informaţii, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Interviuri, reportaje din viaţa românilor din Ungaria 11.30 Buletin informativ, date meteo 11.40 Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53 Avanpremiera „Ecranul nostru" 11.55 Ştirile zilei pe scurt, încheiere.

3 IUNIE, JOI *(redactor: Eva Iova)*
10.30 Introducere, cuprins 10.35 Ştiri şi informaţii, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Interviuri, reportaje din viaţa românilor din Ungaria 11.00 Magazinul Vîrstnicilor 11.30 Buletin de ştiri, date meteo 11.45 Nota săptămînii 11.55 Ştirile zilei pe scurt, încheiere.

4 MAI, VINERI *(redactor: Adam Bauer)*
10.30 Introducere, cuprins 10.35 Ştiri şi informaţii, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Interviuri, reportaje din viaţa românilor din Ungaria 11.15 Ce mai e nou la liceul românesc...? – relatează Edit Bordaş 11.20 Românii din Voivodina – relatează Cornel Mata din Vîrşeţ 11.30 Buletin de ştiri, date meteo 11.40 Ştiri şi curiozităţi din România – relatează Simona Pele din Timişoara 11.45 Revista presei „Foaia românească" 11.50 Avanpremiera „Ecranul nostru" 11.55 Ştirile zilei pe scurt, încheiere.

5 MAI, SÎMBĂTĂ *(redactor: Iulia Kaupert)*
14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40 Programul bisericilor ortodoxe şi al adunărilor baptiste 14.50 Recomandări culturale pentru week-end 15.00 „Party Time" – emisiune muzicală pentru tineret 15.30 Pronosticul meciului de fotbal România–Ungaria 15.58 Încheiere.

5 IUNIE, DUMINICĂ *(redactor: Iulia Kaupert)*
14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40–15.20 Retrospectiva săptămînii (spicuiri din interviuri şi reportajele difuzate pe parcursul săptămînii) 15.30 Retrospectiva evenimentelor politice ale săptămînii – program preluat de la Radio Budapesta 15.55 Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)
În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe ţară. Sumarul acesteia este compus din actualităţile zilei şi reportaje, interviuri din viaţa comunităţii noastre, respectiv relatări din viaţa şcolilor româneşti.
Emisiunea de seară, difuzată pe ţară, pe lîngă frecvenţele de 66,29 MHz şi 66,14 MHz, poate fi ascultată şi pe undele occidentale, pe frecvenţele locale ale studiourilor regionale.
Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debreţin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Avanpremiera „Ecranul nostru"
– Reluare: 29 mai 1999, MTV2, ora 9.40.
Următoarea prezentare: 2 iunie, MTV1, ora 13.50

Programul românesc al Televiziunii Maghiare în această săptămînă va prezenta situaţia celor două uniuni ale românilor din Ungaria. Ambele organizaţii se confruntă cu serioase probleme materiale. Dar ca să prezentăm şi fapte mai încurajatoare vom relata şi despre serata literară consacrată memoriei lui Nichita Stănescu.

Realizator: **Şt. Crâsta** – Redactor-ştiri: **Eva Iova** – Redactor: **A. Becan**

FM 92,1 STEREO
RADIO VOCEA EVANGHELIEI ORADEA

5.00–5.30 Actualităţi BBC 5.30–7.00 Bună dimineaţa 7.00–7.20 Ştiri locale 7.30–8.30 Muzică şi meditaţii biblice 8.30– 9.30 Predică 9.30–11.00 Lecturi biblice, ştiri, mesaje creştine şi muzică 11.00–12.00 Divina armonie 12.00–13.00 Răspundem ascultătorilor 13.00–13.30 Actualităţi BBC 13.30–15.00 Lecturi biblice, meditaţii biblice, muzică 15.00–16.00 Ştiri, mesaje creştine, muzică 16.00–17.00 Ştiri, mesaje creştine, muzică 17.00–17.45 Actualităţi BBC 17.45–18.00 Anunţuri şi reclame 18.00–18.45 Reluare: Predică 18.45–19.10 Emisiune pentru copii 19.10–19.30 Muzică 19.30–20.00 Cu braţele deschise 20.00–20.30 Actualităţi BBC 20.30–21.00 Cartea pe unde radio 21.00–22.00 Emisiune de viaţă spirituală 22.00–23.00 Predică 23.00–5.00 Nocturna R.V.E. (muzică, meditaţii biblice, mesaje creştine, lecturi biblice)

RADIO VOCEA EVANGHELIEI PENTRU EUROPA
SW 49 m, zilnic 18.00–18.45
MW 1395 kHz, luni, marţi 21.15–21.30

Cocoşul, cloşca şi puii – cu toţii sînt japonezi...!?

Ce le trece unora prin minte?!

O dată cu îmblînzirea vremii, cheful de a petrece – inclusiv în aer liber – se cuibăreşte iar în sufletele noastre. Dar cîţi invitaţi vor ciocni paharele şi vor sporovăi la nesfîrşit, pînă dincolo de revărsatul zorilor? Se pare că în materie de serbări, copiii deţin supremaţia: cu prilejul celebrării Anului internaţional al copilului din mai 1979 s-au adunat în vestitul Hyde Park din Londra peste 160000 de puştani de toate vîrstele, iar consumaţia a fost pe măsură – pe spezele familiei regale. Acest record nu este nici în prezent depăşit.

MICA UBLICITATE

DRAGI ELEVI, DRAGI SPORTIVI!

Administraţia Permanentă a Taberelor Şcolare din judeţul Arad vine în întîmpinarea voastră cu multe şi variate oferte de petrecere a timpului liber în mod util şi plăcut în taberele din:
MONEASA, DEZNA, CĂSOAIA, PĂULIŞ, SĂVÎRŞIN.

La fiecare sfîrşit de săptămînă, în orice anotimp, numai în MONEASA şi SĂVÎRŞIN!

A.P.T.S. vă asigură locuri în bazele sale din întreaga ţară în tot timpul anului.

Căutaţi-ne şi nu veţi regreta!
Telefon: 00 40 75-253703
Vă mulţumim că ne-aţi ales.

Cernobîl, o bombă cu explozie întîrziată

La 13 ani de la cel mai grav accident nuclear din lume, centrala nucleară de la Cernobîl (Ucraina) rămîne o bombă cu explozie întîrziată, dublată de o problemă financiară, care va continua să ameninţe populaţia Europei chiar şi după închiderea sa, prevăzută pentru anul 2000. Conform unui expert ucrainean, citat de AFP, închiderea centralei nucleare de la Cernobîl este un pas, dar nu este suficientă pentru a elimina pericolul pe care ea îl reprezintă. Autorităţile de la Kiev s-au angajat în 1995 să închidă această centrală la începutul secolului al XXI-lea dacă primesc în schimb un ajutor de 3,1 miliarde de dolari, aminteşte AFP. Astăzi însă Ucraina ameninţă că nu-şi va respecta promisiunea dacă Occidentul n-o va ajuta să construiască alte două reactoare menite să compenseze pierderile de energie electrică provocate de închiderea centralei de la Cernobîl. Pe de altă parte, o altă problemă, tot atît de gravă, riscă să rămînă nerezolvată încă mult timp, şi anume extragerea combustibilului nuclear aflat încă în inima reactorului deteriorat, care prost izolat de o şapă de beton fisurată devine din zi în zi mai ameninţător. Această operaţiune delicată va necesita încă mulţi ani şi cheltuieli suplimentare de multe milioane de dolari.

Milioane de dolari pentru dosarul medical al lui Boris Elţin

Medicul preşedintelui Elţin a spus că pentru dosarul medical al pacientului de la Kremlin i s-au propus milioane de dolari, acest dosar afîndu-se în prezent sub protecţia serviciilor speciale ale centrului medical de la Kremlin.

Şeful medicilor de la Kremlin, Serghei Mikonov, într-un interviu publicat de cotidianul moscovit Komsomolskaia Pravda, a apreciat că starea sănătăţii preşedintelui rus, Boris Elţin, în vîrstă de 68 de ani, i-ar permite acestuia să candideze la un al treilea mandat prezidenţial. Boris Elţin a fost ales pentru prima oară în postul suprem în stat în anul 1991 şi pentru a doua oară în 1996. Şeful statului rus a exclus pînă acum posibilitatea de a candida pentru a treia oară la funcţia de preşedinte al Rusiei. Se ştie că în timpul campaniei electorale pentru scrutinul prezidenţial din 1996, Boris Elţin a suferit două infarcturi (informaţie secretă în epocă), fiind supus la puţin timp după preluarea celui de-al doilea mandat la o intervenţie chirurgicală pe cord deschis.

Lipsa de somn poate duce la pierderea inteligenţei

Lipsa de somn poate provoca o scădere semnificativă a coeficientului de inteligenţă, au avertizat, savanţii britanici.

Lucrul în schimburi, programul prelungit la serviciu şi părerea că somnul este cu adevărat necesar numai copiilor, sînt numai cîteva dintre cauzele scurtării perioadei medii de somn a adulţilor din societatea contemporană.

Potrivit specialiştilor britanici, ratarea unei singure ore de somn dintre cele opt necesare în fiecare noapte poate duce la pierderea temporară a unui punct din coeficientul de inteligenţă. Astfel, într-o singură săptămînă se pot pierde şi 15 puncte ceea ce transformă o persoană cu inteligenţă medie, de IQ egal cu o sută, într-una „cvasiretardată", afirmă specialiştii.

Ei au explicat că în ultimii ani importanţa somnului a fost din ce în ce mai mult minimalizată, mai ales pentru că a dormi pare o pierdere de timp. În plus, pentru tineri, a dormi opt ore pe noapte este ceva demodat.

Lipsa de somn nu induce numai reducerea coeficientului de inteligenţă. Dar poate produce şi scăderea capacităţii de concentrare şi a coerenţei lingvistice.

Aceste fenomene apar din cauză că informaţiile primite de creier în timpul zilei sînt procesate numai în cursul somnului.

Magazinul Nyisztor
din centrul comunei Micherechi

Vă aşteaptă cu un sortiment bogat de produse alimentare la preţuri accesibile.
Tot aici se pot procura folii din polietilenă şi material plastic la preţuri convenabile.

Aşteptăm cumpărătorii noştri la adresa:
Micherechi, str. Kossuth nr. 105.
Tel.: (66) 375-038

SPORT

Rezultate din campionatul de fotbal al Ungariei

Divizia II (NB II)
Kalocsa–Giula 3-2

Divizia III (NB III)
Mélykút–Bătania 5-1

Seria I. a jud. Bichiş
Szarvas–Micherechi 5-1
Aletea–Orosházi MTK 2-2

Atenţie gospodari!
De vînzare la preţuri accesibile: pui de carne albi şi pui galbeni, de ouat!
La adresa: lîngă incubatorul de pui de lîngă şoseaua dintre Giula şi Békéscsaba.
Telefon:
06 20 9854-338

Foaia românească

Săptămînal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă şi cărţi „NOI". Director: Mihai Kozma. Colectiv redacţional: Eva Ruzsa Bányai, Edda Illyés, Tiberiu Juhász, Ştefan Oroian, Ana Radics Repisky. **Tehnoredactare computerizată:** Sándor Kovács. **Editura şi redacţia: 5701 Gyula,** Petőfi tér 2. Pf. 95. **Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152. Editor responsabil:** Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Gyula, str. Dózsa Gy. nr. 8. **Tiparul: Mozi Nyomda Bt.** 5600 Békéscsaba, Luther u. 5/B **Director: György Garai** Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la **Foaia românească** în judeţele Bács-Kiskun, Békés şi Csongrád se efectuează la oficiile poştale, iar în celelalte judeţe la adresa redacţiei atît personal, cît şi prin cec poştal. Abonamentele în 1999: **3** luni **270** forinţi; **6** luni **540** forinţi; **1** an **1080** forinţi.
A hetilap megjelenését a **„Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért"** Közalapítvány biztosítja. Apariţia săptămînalului este asigurată de Fundaţia Publică **„Pentru Minorităţile Naţionale şi Etnice din Ungaria".**

ISUS SALVATORUL

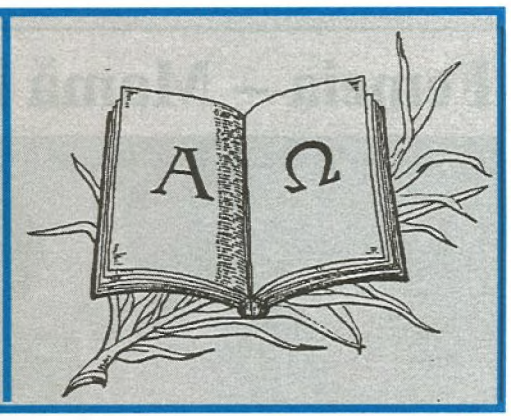

Supliment al săptămînalului Foaia românească ✱ Anul 2 Nr. 5 ✱ mai 1999

EDITORIAL

Familia Puternică prin Ascultare

După cum v-am promis, doresc ca în această nouă ediție a suplimentului să studiem prima condiție dintre cele patru, pe care o familie trebuie să le respecte pentru a deveni ceea ce Dumnezeu a intenționat să fie: o familie fericită și puternică.

Într-unul dintre numerele anterioare am înțeles că familia este ca o casă care se construiește cu înțelepciune, se întărește prin pricepere și cămările ei se umplu de toate bunătățile de preț și plăcute, prin știință.

Societatea de astăzi are nevoie de familii sănătoase și puternice, iar familiile pentru a fi bine construite sau înălțate au nevoie de înțelepciune, pricepere și știință. Cine le poate oferi acestea și cum pot fi ele dobândite, vom putea descoperi studiind condițiile pe care Scriptura le pune, mai precis Dumnezeu – Creatorul familiei.

În rândurile următoare ne vom concentra atenția asupra ascultării, încercând să înțelegem de cine trebuie să ascultăm, când trebuie să ascultăm și cât trebuie să ascultăm.

Vă invit să deschidem împreună Sfânta Scriptură la cartea Deuteronom, capitolul 6, versetul 4: *„Ascultă, Israele! Domnul, Dumnezeul nostru, este singurul Domn”*.

De la începutul vremurilor, Dumnezeu a fost atât de preocupat de familie încât ne-a pus la dispoziție instrucțiunile Sale fundamentale, care să o facă puternică și să o păstreze tare. Înainte ca El să vorbească despre muncă sau despre un guvern civil, școală, lege, petreceri sau menținerea sănătății, Dumnezeu a formulat principiile de bază ale sănătății și fericirii familiale.

Imaginați-vă vă rog, Dumnezeu reamintește prin Moise această poruncă, poporului evreu într-un moment foarte important. Asistăm la o scenă de familie, când soți, soții și copii, cu zecile de mii sunt la granița unui teritoriu dușman, gata să invadeze Canaanul pentru a lua în stăpânire Țara Promisă. Înainte ca aceste familii să poată ocupa Canaanul, ei trebuie să-l invadeze și să-l cucerească. O dată realizat acest lucru, ei se vor putea instala și vor putea începe să trăiască normal. Însă tocmai acest fapt Îl interesează cel mai mult pe Domnul. O dată „instalați”, dacă nu vor fi atenți, vor deveni moi, uitându-L pe Dumnezeu și începând să se închine la alți dumnezei. Poate ne vom întreba: de ce părăsirea lui Dumnezeu putea să fie un pericol pentru fericirea familiilor lor?

Să nu uităm, Dumnezeu a creat familia în grădina Eden. Cine poate să cunoască cel mai bine modul în care poate să funcționeze o familie, dacă nu Cel care a creat-o? O familie fericită se construiește în jurul Creatorului, încrezându-se și fiind dependentă de Dumnezeu.

De fapt, o familie puternică are cel puțin trei membri: Dumnezeu, soțul și soția. Astăzi soțul și soția, pentru a aduce pacea în familia lor, apelează la tot felul de consilieri, psihiatri, ghicitori, vrăjitori, punându-L de o parte în mod intenționat pe Dumnezeu. Însă porunca Lui rămâne aceeași și astăzi: *„Ascultă... Domnul Dumnezeu este singurul Domn”*. Indiferent de adâncimea durerilor, de gravitatea problemelor, de multele neînțelegeri din familiile noastre, atâta timp cât eforturile noastre de a reface bucuria din familie sunt îndreptate spre orice altceva și nu înspre Dumnezeu, falimentul familiilor este sigur. Dumnezeu este unic, este de neînlocuit și este singura sursă pentru unitatea și tăria familiilor noastre. Soțul, soția și copiii trebuie să aibe mereu în minte gândul: *„Domnul, Dumnezeul nostru, este singurul Domn”*.

Această unitate a credinței în jurul lui Dumnezeu aduce unitate și între cei doi. Când ascultarea este deplină pe verticală, cu Dumnezeu, ascultarea între soț și soție devine sinceră, sănătoasă și constructivă: dispare minciuna, teama, rezervele, neîncrederea. Membrii familiei învață să comunice, aspect foarte important pentru armonia din familie. Ei învață să pună un timp de o parte pentru a sta de vorbă unii cu alții, pentru a împărtăși necazuri, bucurii, temeri, speranțe. Când unul din familie își deschide gura pentru a spune ceva, nu mai este o sursă de supărare, ci dimpotrivă un motiv de bucurie și de apropiere sufletească.

Familiile care ascultă continuu adevărul nu plutesc și nu se lasă duse de vânt fără țintă. Membrii familiei vâslesc împreună.

În ediția viitoare a suplimentului vom studia o altă condiție pentru o familie puternică: educația copiilor.

Pastor Daniel Burtic

ACTUALITATEA RELIGIOASĂ

Ziua de 1 mai va rămâne o zi de neuitat pentru familiile **Baciu** din Geneva, Elveția și **Cefan** din Micherechi, Ungaria. Copiii acestor familii – **Ovidiu** și **Vivien** – au hotărît să încheie legământ pe viață unul cu altul. Cununia religioasă a fost oficiată în Biserica Baptistă din Micherechi.

La nuntă au participat invitați din România, Republica Moldova, Germania, Elveția, respectiv din Ungaria.

* * *

Duminica 23 mai, Biserica Baptista Română din Micherechi a avut bucuria de a se întâlni în jurul Cuvântului lui Dumnezeu cu pastorul **Petru Găină.** Dumnealui este pastorul mai multor Biserici din zona **Oțelu Roșu,** din România.

Mărturia vieții lui trăite împreună cu Dumnezeu, cât și

Pastor Petru Găină la 1 stire

multele experiențe pe care le are în urma slujirii ca pastor au constituit motiv de încurajare pentru întreaga Biserică. Invitația dumnealui adresată fraților și tinerilor din Biserică de a face o misiune la Sarmisegetuza (capitala Daciei Române) a stârnit interes și dorința de a ajunge și la frații români, din inima României.

* * *

În zilele de 27 și 28 mai, la Lugoj s-a desfășurat Congresul Uniunii Baptiste din România. La această mare sărbătoare a participat și o delegație reprezentativă a Bisericii Baptiste Române din Micherechi, constituită din frații: **Daniel Burtic, Gheorghe Ruja, Cefan Vasile, Pop Teodor, Pop Aurel** și **Cefan Kitti.**

Cu această ocazie frații din Micherechi au avut posibilitatea să cunoască mai bine conducerea Uniunii Baptiste, cât și principiile, proiectele și realizările acesteia. De asemenea, a fost o bună ocazie de a înnoda noi relații cu păstorii Bisericilor din România, reușind astfel să stabilească noi schimburi de experiență.

Congresul desfășurându-se într-o atmosferă solemnă, toți cei care au participat au recunoscut că timpul petrecut la această sărbătoare a fost câștigat și i-a îmbogățit mult.

* * *

Duminică 30 mai, Biserica Baptistă Română din Micherechi a sărbătorit Rusaliile sau Pogorârea Duhului Sfânt.

Ordinarea noii conduceri

Cu două mii de ani în urmă, la sărbătoarea Cincizecimii Duhul Sfânt s-a coborât pe pământ așa după cum Domnul Isus promisese. Sărbătoarea Cincizecimii era una din principalele sărbători religioase ale anului. Cincizecimea fusese la început o pereche de sărbători agricole și celebra începutul primului seceriș al anului. Înainte ca grâul nesecerat să fie copt și gata de cules, se tăia un snop și I se aducea lui Dumnezeu ca primă roadă (Levitic 23:9–11). Cincizeci de zile mai târziu (adică în Ziua Cincizecimii), se coceau două pâini din prima făină măcinată din grâul proaspăt secerat și erau aduse tot ca prime roade lui Dumnezeu (Levitic 23:15–17). Vremea secerișului era întotdeauna un prilej de veselie în orice economie privată. În Israel bucuria era naturală și sacră în același timp.

La cincizeci de zile de la învierea Domnului Isus, în Ziua Cincizecimii, Duhul Sfânt a venit ca prima roadă a unei moșteniri mai mari, o arvună și o garanție a restaurării definitive a creației (Efeseni 1:13–14).

De Rusalii, la Biserica Baptistă română din Micherechi bucuria prin puterea Duhului Sfânt a fost deplină.

Delegația Bis. Bapt. din Micherechi la cel de-al XXXII-lea Congres al Cultului Baptist din România

Clipe de laudă și închinare

Femeia – Mamă în Vechiul Testament și în Societatea Contemporană

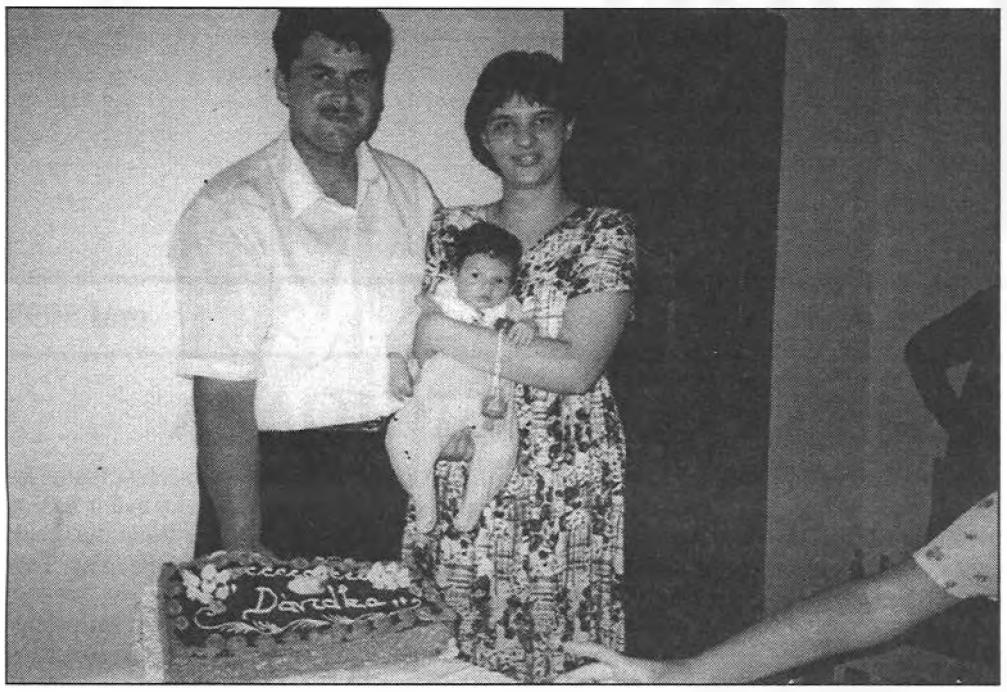

Familia Croitoru cu băiețelul David

Într-una din edițiile anterioare am încercat să facem un portret al femeii din timpurile Vechi Testamentale, în acest număr însă ne propunem să facem o paralelă între portretul mamei din perioada Biblică și portretul mamei din zilele noastre.

Cu toții vom recunoaște că viața unei mame din timpurile de mult trecute era mult mai grea decât astăzi. Fără medicamentele și calmantele moderne, nașterea era o experiență foarte dureroasă. De fapt, numeroase mame mureau în timpul nașterii (Genesa 35:18–20; 1 Samuel 4:20). În ciuda acestor pericole, majoritatea femeilor voiau să aibă copii.

A fi o soție și o mamă bună era foarte important pentru o evreică. Cea mai mare onoare pentru o femeie ar fi fost să-L nască pe Mesia. Nu e greu de imaginat plăcerea Mariei când îngerul Gabriel a salutat-o cu aceste cuvinte *„Plecăciune, ție, căreia ți s-a făcut mare har; Domnul este cu tine, binecuvântată ești tu între femei!"* (Luca 1:28). El a continuat explicându-i că ea urma să devină mama lui Mesia. Salutul cu care a întâmpinat-o Elisabeta a fost asemănător (Luca 1:42).

În ce privește munca, după criteriile actuale, viața zilnică a mamei israelite nu poate fi considerată ca foarte pasionantă. Timpul ei era foarte încărcat, iar munca ei foarte grea.

Ea se scula în fiecare dimineață înaintea tuturor ca să aprindă focul în cămin sau cuptor. Hrana principală a evreilor era pâinea. Într-adevăr, cuvântul ebraic pentru „hrană" (*ohel*) era sinonim cu pâine. Una din sarcinile soției consta în măcinarea grâului ca să facă făină. Lucrul acesta necesita mai multe operații, toate făcute manual, căci ea nu avea roboți electrici de care beneficiază femeia modernă!

Ea folosea mărăcini, paie sau chiar balegă de animal drept combustibil. Îi punea în general pe copii să strângă materialul pentru foc, dar dacă erau prea mici să plece din casă, trebuia s-o facă ea însăși.

Fiecare familie avea nevoie de apă. Uneori își construia un rezervor al ei, ca să stocheze în el apa de ploaie; dar de cele mai multe ori se trăgea apa dintr-un izvor sau o fântână situată în mijlocul satului. Mai multe orașe din Vechiul Testament erau construite deasupra unor izvoare subterane: Meghido și Hațor, de exemplu. În acest oraș din urmă, femeile se duceau la o fântână adâncă, coborau două rampe de nouă metri săpate de om, apoi cinci scări diferite până la tunel și mai coborau niște trepte până la nivelul apei pentru a-și umple urciorul mare. Trebuia ca ele să fie foarte puternice ca să urce la suprafață ducând greul urcior plin, dar aveau parte și de bucurii în timpul ăsta: faptul de a căuta apă le dădea ocazia să stea de vorbă cu celelalte femei din sat. Ele se strângeau deseori în jurul locului de unde scoteau apa seara sau dimineața devreme ca să schimbe vești și să bârfească (Genesa 24:11).

Soția trebuia de asemenea să confecționeze îmbrăcămintea familiei ei. Copiii sugari aveau nevoie să fie alăptați, supravegheați și spălați, iar mai târziu mama lor îi învăța buna-cuviință. Ea le învăța pe fiicele mai mari să gătească, să coasă și să îndeplinească alte datorii pe care le aveau soțiile evreice.

În plus soția trebuia să ajute la strânsul recoltei (Rut 2:23). Ea pregătea și niște fructe – măsline și struguri – ca să facă conserve din ele.

Așadar viața unei mame din perioada Vechiului Testament era nu doar grea, ci și plină de pericole și asta în fiecare zi.

Aș dori acum însă să pătrundem puțin în viața unor mame mai deosebite și anume mamele regine. Autorii cărților 1 și 2 Regi, precum și 2 Cronici ne vorbesc mult despre reginele-mame. Când îi menționează pe cei douăzeci de regi care au domnit în Iuda între epoca lui Solomon și cea a exilului, numai o singură dată n-au vorbit despre regina-mamă. Un exemplu tipic în această privință este dat în 2 Regi 14:1–3: *„În al doilea an al lui Ioan, fiul lui Ioahaz, regele lui Israel, Amația, fiul lui Ioas, regele lui Iuda, a devenit rege. El avea douăzeci și cinci de ani când a devenit rege și el a domnit douăzeci și nouă de ani la Ierusalim. Și numele mamei lui era Iehoadin din Ierusalim. Și el a făcut ce este drept în ochii Domnului."*

Presupunem că mama regelui era o personalitate importantă în Iuda. Din nefericire nu știm mare lucru despre rolul ei în guvern sau în societate.

O altă regină-mamă a avut o influență decisivă. Deoarece Adonia era cel mai în vârstă dintre fiii care-i mai rămăseseră în viață lui David, se gândea că are dreptul să devină regele lui Israel după tatăl său. Mai multe persoane de rang înalt i s-au asociat, inclusiv Ioab, generalul sarmatei și preotul Abiatar. Dimpotrivă, profetul Natan și un alt preot numit Țadoc au socotit că Solomon, un alt fiu al lui David, va fi un rege mai bun. Bat-Șeba, mama lui Solomon, l-a făcut pe David să promită că Solomon va fi rege (1 Regi 1:30). Solomon a fost recunoscător mamei sale pentru ceea ce a făcut în favoarea lui (1 Regi 2:19).

Unele regine-mame n-au fost tratate cu atâta respect. Când regele Asa a făcut reforme religioase în țară, a izgonit-o de la curte pe mama lui, căci ea poruncise să se sculpteze o statuie a zeiței Astarteea. Socotind că aceste lucruri erau vrednice de mustrare, regele Asa a izgonit prostituatele sacre și a distrus toți idolii, inclusiv cel al Astarteii. El n-a poruncit uciderea mamei lui, dar a privat-o de toată puterea pe care o avea (1 Regi 15:9–15).

Atalia, mama lui Ahazia, era o regină-mamă care avea multă putere. Când fiul ei a fost omorât într-o bătălie, ea a pus mâna pe tron și a vrut să-i execute pe toți pretendenții legitimi la putere. Unul dintre prinți, un copil, a putut să scape de cruzimea ei. Timp de zece ani, regina-mamă a domnit în Iuda cu o mână de fier; dar de îndată ce tânărul prinț a avut vârsta necesară pentru a deveni rege, Atalia a fost răsturnată de la putere și omorâtă (2 Regi 11:1–16).

Condițiile de viață pentru femeia mamă din timpurile Vechi Testamentale incomparabil de grele cu posibilitățile nenumărate pe care le are astăzi o mamă. Nu aș vrea să insist asupra confortului în care astăzi o mamă poate să-și crească copiii, sau asupra problemelor cu care ea se confruntă, ci aș dori să creionăm în câteva cuvinte portretul ideal al unei mame din societatea contemporană.

Nu există un rol mai plin de influență și putere pe Pământ decât cel de mamă. Oricât de semnificative pot fi oamenii politici, militari, din domeniul educației sau cel religios, nici unul nu se compară cu înrâurirea pe care o exercită mamele în viața propriilor copii. Cuvintele lor nu pot fi uitate complet niciodată, atingerea lor lasă o impresie neștearsă și amintirea prezenței lor ține o viață întreagă.

Charles R. Swindoll autorul cărții *Familia Puternică,* spune că ceea ce caracterizează o mamă este gingășia, spiritualitate autentică, încredințare lăuntrică, dragoste lipsită de egoism și stăpânire de sine.

O mamă gingașă este cea care își învață copiii să fie expresivi, să fie plini de grijă și de compasiune, să se mâhnească dacă pierd ceva sau pe cineva drag lor.

O mamă cu o spiritualitate autentică dorește ca devărul să fie cunoscut, vorbește adevărul, modelează adevărul, răsplătește căutarea sinceră a copiilor după adevăr și îl înalță prin trăirea proprie.

Încredințarea lăuntrică o poate avea orice mamă care crede cu toată tăria și este pe deplin sigură de adevărul pe care îl rostește și îl trăiește în fața copiilor ei. Această încredințare lăuntrică a mamei transmite siguranță și încredere în inima copiilor.

Dragostea lipsită de egoism a unei mame are de a face cu căutarea binelui altuia. Este o dragoste dezbrăcată de eu. Dragoste când doare. Dragoste când ești obosit. Dragoste când implică disciplină. Dragoste când înseamnă să stai la datorie ...spălând... pregătind mese ...adunând lucrurile în casă... făcând planuri de viitor, visând visuri mărețe. Dragoste când aceasta înseamnă să ai grijă de aceia a căror naștere nu ai planificat-o la fel de mult ca cei ale căror nașteri le-ai planificat.

Mămicile care și-au făcut datoria sunt mămici care stabilesc anumite limite clare și spun: „Acum, e gata!". Este atât de greu să fii consecvent și totuși dragostea are nevoie de echilibrul pe care numai disciplina îl poate oferi. Așadar, dragi mame trebuie să învățați să vă stăpâniți atât dragostea, cât și nervii.

Vă invit să ne punem fiecare dintre noi care suntem mame, cum ar arăta societatea de azi, dacă fiecare mamă ar putea fi caracterizată prin: gingășie, spiritualitate autentică, încredințare lăuntrică, dragoste lipsită de egoism și stăpânire de sine.

Condițiile în care astăzi o mamă poate să-și îndeplinească bine rolul sunt incomparabil mai bune decât cele în care au trăit mamele evreice în perioada Vechiului Testament. Dar oare facem noi mai mult decât ele pentru a da o bună creștere celor care mâine vor deveni oameni în societate și copii ai Împărăției lui Dumnezeu?

Nicoleta Burtic

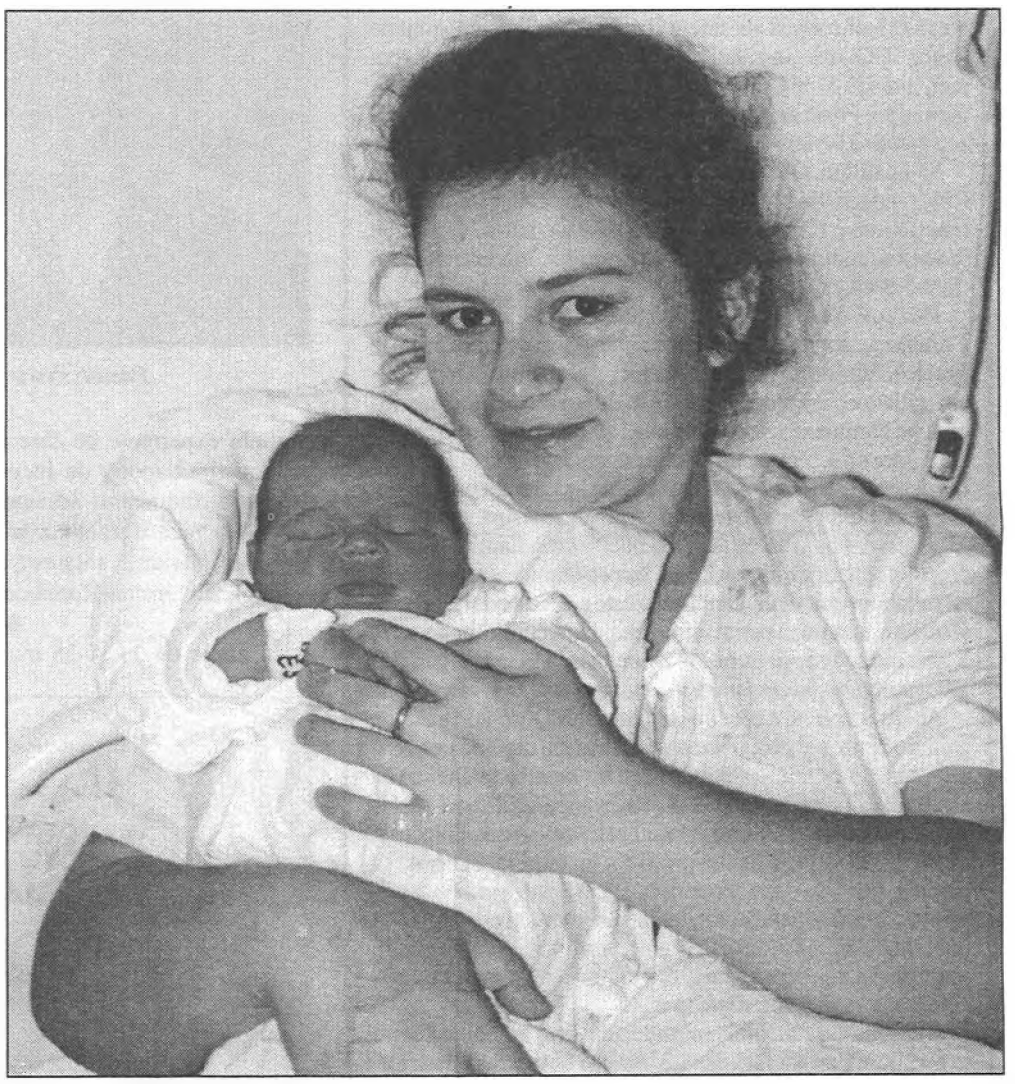

Monica Gherman cu Letița Estera